

Józef Ciągwa

Interpelacje poselskie w Sejmie Śląskim 1922–1939

Regulacja prawna i praktyka

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2016

**Interpelacje poselskie
w Sejmie Śląskim
1922—1939**

Regulacja prawna i praktyka

Pamiatke mojich Rodičov a Brata

NR 3443

Józef Ciągwa

**Interpelacje poselskie
w Sejmie Śląskim
1922—1939**

**Regulacja prawna
i praktyka**

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2016

[Kup książkę](#)

Redaktor serii: Prawo
Andrzej Matan

Recenzent
Tomasz Kruszewski

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
1. Interpelacje poselskie w I Sejmie Śląskim (10 października 1922—23 stycznia 1929).	17
1.1. Regulacja prawna interpelacji poselskich w I Sejmie Śląskim (10 października 1922—23 stycznia 1929)	17
1.1.1. Formy prawne regulacji prawa interpelowania	17
1.1.2. Regulacja prawna interpelowania w projektach ustawy o autonomii województwa śląskiego	18
1.1.3. Regulacja prawna interpelowania w projekcie Komisji Konstytucyjnej i w ustawie konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 roku, zawierającej statut organiczny województwa śląskiego (Dz.U.R.P. Nr 73, poz. 497)	20
1.1.4. Geneza art. 44 regulaminów obrad I Sejmu Śląskiego: tymczasowego (z 13 października 1922 roku) i stałego (z 31 stycznia 1923 roku)	21
1.1.5. Systematyka i analiza prawna art. 44 regulaminów obrad I Sejmu Śląskiego: tymczasowego (z 13 października 1922 roku) i stałego (z 31 stycznia 1923 roku)	31
1.1.5.1. Systematyka art. 44 regulaminów obrad I Sejmu Śląskiego.	31
1.1.5.2. Analiza prawna art. 44 regulaminów I Sejmu Śląskiego.	35
1.1.5.2.1. Regulacja prawna interpelowania w pierwszym okresie	38
1.1.5.2.2. Regulacja prawna interpelowania w drugim okresie	41
1.1.5.2.3. Regulacja prawna interpelowania w trzecim okresie	43
1.1.6. Regulacja prawna prawa interpelacji poselskich w projekcie ustawy o ustroju wewnętrznym województwa śląskiego z marca — kwietnia 1924 roku	46
1.2. Praktyka interpelowania w I Sejmie Śląskim (10 października 1922—23 stycznia 1929)	48
1.2.1. Profil polityczny I Sejmu Śląskiego	48

1.2.2. Chronologiczny wykaz interpelacji wniesionych w I Sejmie Śląskim	55
1.2.3. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w I Sejmie Śląskim	298
1.2.3.1. Komentarz do tabeli 1.	307
1.2.3.2. Odpowiedzi na interpelacje, których treść dotyczyła spraw poza województwem śląskim	310
1.2.3.3. Odpowiedzi na interpelacje w sprawach administracji specjalnej (niezespólonej)	310
1.2.4. Analiza treści interpelacji wniesionych przez kluby I Sejmu Śląskiego	318
1.2.4.1. Interpelacje Klubu Chrześcijańskiej Demokracji	319
1.2.4.2. Interpelacje Klubu Narodowej Partii Robotniczej	321
1.2.4.3. Interpelacje Klubu Niemieckiego	324
1.2.4.4. Interpelacje Klubu Polskiej Partii Socjalistycznej	325
1.2.4.5. Interpelacje wspólne	328
2. Interpelacje poselskie w II Sejmie Śląskim (27 maja 1930—25 września 1930)	331
2.1. Regulacja prawna interpelowania w II Sejmie Śląskim (27 maja 1930—5 września 1930)	331
2.1.1. Geneza art. 24 i 25 regulaminu obrad z 17 czerwca 1930 roku	333
2.1.2. Systematyka i analiza prawna art. 24 i 25 regulaminu obrad z 17 czerwca 1930 roku	341
2.1.2.1. Systematyka art. 24 i 25 regulaminu obrad z 17 czerwca 1930 roku	341
2.1.2.2. Analiza prawna art. 24 i 25 regulaminu obrad z 17 czerwca 1930 roku	343
2.1.2.2.1. Regulacja prawna interpelowania w pierwszym okresie	343
2.1.2.2.2. Regulacja prawna interpelowania w drugim okresie	348
2.1.2.2.3. Regulacja prawna interpelowania w trzecim okresie	352
2.2. Praktyka interpelowania w II Sejmie Śląskim (27 maja 1930—25 września 1930)	356
2.2.1. Profil polityczny II Sejmu Śląskiego	356
2.2.2. Chronologiczny wykaz interpelacji wniesionych w II Sejmie Śląskim	357
2.2.3. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w II Sejmie Śląskim	393
2.2.3.1. Uwagi porównawcze do tabeli 2. i tabeli 3.	401
2.2.4. Analiza treści interpelacji poselskich wniesionych przez kluby II Sejmu Śląskiego	406
2.2.4.1. Interpelacje Klubu Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Pracy	407
2.2.4.2. Interpelacje Klubu Niemieckiego	408
2.2.4.3. Interpelacje Klubu Posłów Socjalistycznych	409
2.2.4.4. Interpelacje Klubu Zespołu Posłów Chrześcijańskiej Demokracji i Narodowej Partii Robotniczej	410

3. Interpelacje poselskie w III Sejmie Śląskim (9 grudnia 1930—26 marca 1935)	413
3.1 Regulacja prawna interpelowania w III Sejmie Śląskim	413
3.1.1. Regulacja prawna interpelowania w regulaminie obrad II Sejmu Śląskiego z 17 czerwca 1930 roku	413
3.1.2. Regulacja prawna odpowiedzi na interpelacje w okólniku MSW nr OL. 9673 z 23 listopada 1926 roku	414
3.1.3. Regulacja prawna interpelowania w projekcie ustawy o wewnętrznym ustroju województwa śląskiego z października 1932 roku	417
3.2. Praktyka interpelowania w III Sejmie Śląskim (9 grudnia 1930—26 marca 1935)	420
3.2.1. Profil polityczny III Sejmu Śląskiego	420
3.2.2. Chronologiczny wykaz interpelacji wniesionych w III Sejmie Śląskim	424
3.2.3. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w III Sejmie Śląskim	528
3.2.4. Analiza treści interpelacji wniesionych przez kluby III Sejmu Śląskiego	535
3.2.4.1. Interpelacje Klubu Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Pracy	535
3.2.4.2. Interpelacje Klubu Zespołu Posłów Chrześcijańskiej Demokracji i Narodowej Partii Robotniczej	535
3.2.4.3. Interpelacje Klubu Niemieckiego	538
3.2.4.4. Interpelacje Klubu Posłów Socjalistycznych	538
3.2.4.5. Interpelacje Klubu Posłów Socjalistycznych i Klubu Niemieckiego	540
4. Interpelacje poselskie w IV Sejmie Śląskim (24 września 1935—10 lipca 1939)	543
4.1. Regulacja prawna interpelowania w IV Sejmie Śląskim (24 września 1935—10 lipca 1939)	543
4.1.1. Regulacja prawna interpelowania w znowelizowanych art. 24—25 regulaminu obrad z 17 czerwca 1930 roku	543
4.1.2. Geneza art. 84 regulaminu obrad IV Sejmu Śląskiego z 11 marca 1936 roku	547
4.1.3. Systematyka i analiza prawna art. 84 regulaminu obrad z 11 marca 1936 roku	549
4.1.3.1. Systematyka art. 84 regulaminu obrad z 11 marca 1936 roku	549
4.1.3.2. Analiza prawna art. 84 regulaminu obrad z 11 marca 1936 roku	550
4.2. Praktyka interpelowania w IV Sejmie Śląskim (24 września 1935—10 lipca 1939)	559
4.2.1. Profil polityczny IV Sejmu Śląskiego	559
4.2.2. Chronologiczny wykaz interpelacji wniesionych w IV Sejmie Śląskim	561
4.2.3. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w IV Sejmie Śląskim	565
4.2.4. Analiza treści interpelacji wniesionych przez posłów w IV Sejmie Śląskim	566

---

5. Zakończenie	567
5.1. Regulacja prawna interpelowania	567
5.2. Praktyka interpelowania	570
5.2.1. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania	570
5.2.2. Aktywność interpelowania klubów (posłów) Sejmu Śląskiego	572
5.2.3. Tematyczny podział treści interpelacji wniesionych przez kluby (posłów) Sejmu Śląskiego	574
Załączniki	579
Bibliografia	613
Wykaz tabel	631
Indeks osobowy (<i>Agnieszka M. Behrendt</i>)	633
Indeks nazw geograficznych (<i>Agnieszka M. Behrendt</i>)	643
Indeks przedmiotowy (<i>Agnieszka M. Behrendt</i>)	649
 Summary	 669
Zusammenfassung	675

Wykaz skrótów

AAN	— Archiwum Akt Nowych w Warszawie
APK	— Archiwum Państwowe w Katowicach
BBWR	— Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem
ChD	— Chrześcijańska Demokracja
ChZL	— Chrześcijańskie Zjednoczenie Ludowe
DKVP	— Deutsche Katholische Volkspartei
DP	— Deutsche Partei
Dr.	— druk
Dz.P.P.P.	— Dziennik Praw Państwa Polskiego
DSAP	— Deutsche Sozialistische Arbeiterpartei
Dz.Urz. MSk	— Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu
Dz.Urz. MSW	— Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
d.u.p.	— Dziennik Ustaw Państwa
Dz.U.Rz.Niem.	— Dziennik Ustaw Rzeszy Niemieckiej
Dz.U.R.P.	— Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
Dz.U.Śl.	— Dziennik Ustaw Śląskich
GS.	— Gesetz Sammlung für die Preussischen Staaten
G.U.W.Śl.	— Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego
KChD	— Klub Chrześcijańskiej Demokracji
KN	— Klub Niemiecki
KPP	— Komunistyczna Partia Polski
KPS	— Klub Posłów Socjalistycznych
Mon. Pol.	— Monitor Polski
ms.	— maszynopis
MSW	— Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MSk	— Ministerstwo Skarbu
NChZP	— Narodowe Chrześcijańskie Zjednoczenie Pracy
NPR	— Narodowa Partia Robotnicza
NRL	— Naczelna Rada Ludowa
pos.	— posiedzenie

Powszechne prawo	— Powszechne prawo krajowe dla Państw Pruskich
poz.	— pozycja
PPS	— Polska Partia Socjalistyczna
PRM	— Prezydium Rady Ministrów
PSChD	— Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji
PSL	— Polskie Stronnictwo Ludowe
RGBl.	— Reichsgesetzblatt
S.	— Seite
spraw. sten.	— sprawozdanie stenograficzne
ŚPS	— Śląska Partia Socjalistyczna
ŚRW	— Śląska Rada Wojewódzka
TRW	— Tymczasowa Rada Wojewódzka
UWŚl.	— Urząd Wojewódzki Śląski
ZP	— Związek Pracy
ZPChD-NPR	— Zespół Posłów Chrześcijańskiej Demokracji i Narodowej Partii Robotniczej
ZŚK	— Związek Śląskich Katolików
ZZP	— Zjednoczenie Zawodowe Polskie

Wstęp

Prawo interpelacji stanowiło i stanowi w nowoczesnym państwie jedno z istotnych uprawnień posła lub grupy posłów, które wraz z ich innymi prawami i obowiązkami określają ich status prawny jako reprezentantów narodu.

Przedstawiciele nauki prawa konstytucyjnego czy prawa administracyjnego traktują psoselskie prawo interpelacji jako jeden ze skutecznych środków zewnętrznej kontroli administracji, będących w dyspozycji parlamentu. Prawo interpelacji jest zatem dla nich ważnym środkiem wpływu władzy ustawodawczej na władzę wykonawczą, stanowiąc wycinek modelowego układu równoważenia władz, zaproponowanego w świecie teorii przez Karola Ludwika Monteskiusza w jego znanej koncepcji separacji władz. Zatem interpelacje, jako jeden ze środków oddziaływania władzy ustawodawczej na władzę wykonawczą, są pośrednio jednym z komponentów rozwiniętego w XIX wieku w Austrii i w Niemczech pojęcia *Rechtsstaat* (*państwo prawa; jogi állam; právný štát*). Prawo interpelacji jest jednak instytucją na tyle autonomiczną, że znane było w państwach, odrzucających zasadę trójpodziału władzy, tj. w państwach o ustroju autorytarnym czy państwach o cechach dyktatury. Bywają też sytuacje odwrotne, tak jak w polskiej Ustawie Rządowej z dnia 3 maja 1791 roku, kiedy konstytucja dekretowała przyjęcie zasady podziału władzy, której nie towarzyszyło jednak prawo Sejmu do interpelowania władzy wykonawczej.

W nauce polskiego prawa konstytucyjnego — zarówno okresu międzywojennego, jak i czasów współczesnych — nie ma monografii poświęconej prawu interpelacji. O prawie tym traktowali więc krótko autorzy międzywojennych syntez prawa konstytucyjnego (Zygmunt Cybichowski, Władysław Leopold Jaworski, Wacław Komarnicki, Maciej Starzewski, Stanisław Starzyński i inni) czy komentarzy do regulaminów Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Niektóre elementy teorii instytutu interpelacji zawierają prace autorów zagranicznych: Bohumila Baxy, Vilmosa Haendla, Juliusa Hatscheka, Kurta Perelsa, Ödöna Polnera, czy Hansa Ludwiga Roseggera.

Praktyką interpelowania w sejmach okresu II Rzeczypospolitej zajmowali się: Andrzej Ajnenkiel, Andrzej Gwiżdż, Stanisław Włodarski i Leon Zieleniewski.

Do teorii prawa interpelacji w Sejmie Śląskim nie sięgnął dotychczas nikt z badaczy, a w sporej już liczbie prac o autonomii Śląska, o Sejmie Śląskim czy o parcjalnych problemach autonomicznego województwa — praktyce interpelowania — w pracach Włodzimierza Dąbrowskiego, Edwarda Długajczyka, Andrzeja Drogonia, Stanisława Janickiego, Józefa Kokota, Marka Paździory, Henryka Rechowicza, Konstantego Wolnego czy Jana Walczaka — poświęcono jedynie drobne wzmianki.

Szczegółową analizę regulacji prawnych interpelowania, a także praktykę interpelowania, przede wszystkim w I Sejmie Śląskim, zawarłem w kilkudziesięciu publikacjach, których wykaz odnajdzie Czytelnik w bibliografii.

Najobszerniejszą część monografii stanowią teksty interpelacji i odpowiedzi na interpelacje. Zarówno interpelacje, jak i odpowiedzi przedstawiono w postaci oryginalnej, tzn. zgodnie z prawidłami ówczesnej pisowni. Korekty tekstu pierwotnego dokonano jedynie w przypadku pomyłek w zakresie dat aktów prawnych, ich tytułów czy sygnatur oficjalnych zbiorów prawa. Teksty interpelacji i odpowiedzi na interpelacje zaopatrzone zostały w liczne przypisy, wyjaśniające treść przepisów prawa polskiego i obcego — obowiązującego w autonomicznym województwie śląskim.

Teksty interpelacji obejmują: nagłówek interpelacji (tj. jej tytuł, autora i datę) oraz czteropunktowy kwestionariusz:

1. Nazwa interpelującego klubu.
2. Liczba podpisów pod interpelacją.
3. Personalia interpelantów.
4. Treść interpelacji.

W kilkunastu przypadkach nie udało się odnaleźć oryginalnych tekstów interpelacji. Ich zasadniczą treść zrekonstruowano na podstawie krótkich uwag marszałka przyjmującego interpelację, zamieszczonych w sprawozdaniach stenograficznych z posiedzeń plenarnych Sejmu Śląskiego, czy publikacji interpelacji w organie prasowym stronnictwa, którego klub interpelację wносił. W obu przypadkach interpelacje takie pozbawione są punktów 2 i 3 kwestionariusza, tzn. liczby posłów podpisanych pod interpelacją i ich personaliów.

W sytuacji, kiedy nie udało się dotrzeć do odpowiedzi na interpelację, pod interpelacją zamieszczono uwagę: *Odpowiedzi nie odnaleziono*.

Przepisy regulaminów obrad Sejmu Śląskiego o procedurze interpelowania pozwalają wyróżnić trzy — następujące po sobie w porządku chronologicznym — okresy postępowania interpelacyjnego: okres pierwszy¹ — wnoszenie inter-

---

¹ Przepisy regulaminów nie określały czynności poprzedzających nieco pierwszy okres interpelowania, tj. wniesienia interpelacji. Czynności te polegały na podjęciu — przez poszczególne kluby — decyzji o wystąpieniu z interpelacją, i były podejmowane większością głosów w czasie posiedzeń klubowych. Wobec braku protokołów z takich posiedzeń — zachowały się jedynie *Protokoły posiedzeń Klubu Chrześcijańskiego Zjednoczenia Ludowego (Chrześcijańskiej Demokracji)* — niewiele możemy powiedzieć o tej najwcześniejszej czynności. Z lektury posie-

pelacji; okres drugi — załatwianie interpelacji przez organ interpelowany; okres trzeci — dyskusję plenarną nad interpelacją i odpowiedzią, jako podstawę sformułowania przez Sejm pozytywnej czy negatywnej oceny odpowiedzi, jakiej udzielił interpelowany.

Przedłożone teksty, odnoszące się do trzech okresów, będą naśladować tę logiczną i chronologiczną triadę.

Dlatego okres pierwszy zawierać będzie oryginalne wydanie interpelacji, wniesionej przez interpelantów do łaski marszałkowskiej. Każda interpelacja oznaczona będzie — w chronologicznym porządku — właściwą cyfrą arabską; okres drugi, pokazujący finalny wyraz (w postaci odpowiedzi na interpelację) załatwiania interpelacji przez organ interpelowany, oznaczony będzie cyfrą arabską z dodaną literą „a”; okres trzeci (plenarna dyskusja nad interpelacją i odpowiedzią, podjęcie przez Sejm stosownej uchwały, oceniającej jakość odpowiedzi) oznaczony będzie cyfrą arabską z dodaną literą „b”.

Tytuł książki zakłada konfrontację przepisów, regulujących prawo interpelowania, z praktyką jego stosowania. Treścią monografii będzie więc dwupostaciowe ujęcie jednego z istotnych uprawnień posłów Sejmu Śląskiego, tj. jego postać statyczna i dynamiczna, a więc regulacja prawna i praktyka. Takie założenie determinuje systematykę książki. Zgodnie z nią każdy z czterech rozdziałów, prezentujących interpelowanie w Sejmie Śląskim czterech kadencji, będzie najpierw zawierał przedstawienie regulacji prawnej tej ważnej instytucji prawa parlamentarnego, a następnie jej praktyczne stosowanie.

Rozpoczynająca każdy rozdział *Regulacja prawna* obejmować będzie dwa zagadnienia, tj. genezę przepisów o interpelowaniu oraz ich systematykę i szczegółową analizę. Druga część każdego z czterech rozdziałów książki obejmie cztery punkty. W punkcie pierwszym omówiony zostanie profil polityczny każdego Sejmu, w drugim przedstawione zostaną wniesione w czasie jego kadencji — w chronologicznym porządku — interpelacje; w trzecim — przepisy prawa o interpelowaniu w konfrontacji z praktyką ich stosowania. Ostatni, czwarty punkt zawierać będzie analizę treści interpelacji wnoszonych w danej kadencji przez posłów czterech klubów poselskich (w IV Sejmie Śląskim przez posłów).

Podsumowanie i wnioski dotyczące zarówno regulacji prawnej interpelowania, jak i praktyki jej stosowania sformułuję w zakończeniu.

Praca powstała przede wszystkim na podstawie analizy szerokiej bazy źródeł: archiwalnych, normatywnych, źródeł wydanych drukiem i źródeł prasowych.

---

dzeń Konwentu Seniorów, decydującego m.in. o porządku posiedzeń plenarnych Sejmu, wynika, że przewodniczący klubów, uczestniczący w posiedzeniach Kontu Seniorów, przedstawiali Konwentowi decyzje klubów, zamierzających wnieść interpelacje. Uchwały Konwentu, akceptującego wnioski przewodniczących klubów, decydowały w ten sposób o postawieniu interpelacji na porządku dziennym posiedzenia plenarnego. Biblioteka Śląska w Katowicach, sygn. R. 938/III; APK, Sejm Śląski 1107; Sejm Śląski 736, 966.

Podstawowe znaczenie dla przedstawienia całego, obejmującego trzy okresy, procesu interpelowania miało pięć zespołów Archiwum Państwowego w Katowicach, tj. Naczelna Rada Ludowa na Górnym Śląsku, Sejm Śląski, Tymczasowa Rada Wojewódzka, Śląska Rada Wojewódzka i Śląski Urząd Wojewódzki.

O ile teksty interpelacji poselskich zachowane zostały niemal w całości, to braki w zakresie odpowiedzi na interpelacje są bardzo znaczne. Teksty brakujących interpelacji starano się uzupełniać wynikami kwerendy organów prasowych poszczególnych stronnictw politycznych. Nierzadko bowiem organy te, relacjonując treść posiedzeń Sejmu Śląskiego, przedrukowywały prawie *in extenso* interpelacje, wniesione przez własnych posłów.

W jednostkach archiwalnych, dokumentujących treść posiedzeń plenarnych Sejmu Śląskiego, są, ale nie zawsze, teksty interpelacji, choć zgodnie z regulaminami obrad Sejmu powinny się tam znajdować, jako załączniki do komunikatów marszałka. Czasem brakujące interpelacje można odnaleźć w teczkach Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, co jest związane z drugim okresem interpelowania, tj. załatwianiem interpelacji i udzielaniem na nią odpowiedzi.

W teczce z posiedzenia, na które wniesiono interpelację, są dwa źródła, potwierdzające wpłynięcie interpelacji: protokół posiedzenia plenarnego oraz sprawozdanie stenograficzne z posiedzenia plenum. Protokoły z posiedzenia są — z natury rzeczy — niezwykle lakoniczne. Nieco bogatsze w treści są, kończące dane posiedzenie, komunikaty marszałka. I one jednak ograniczają się do przekazania Sejmowi przez marszałka podstawowych informacji, a więc określenia, jaki klub wystąpił z interpelacją i w jakiej sprawie. Niezwykle rzadko marszałek przedstawiał Izbie swego rodzaju krótkie streszczenie interpelacji. I wreszcie na samym końcu komunikatu informował Sejm: *Interpelację przekażę Panu Wojewodzie do łaskawego dalszego urzędowania zgodnie z regulaminem sejmowym*. Te, zazwyczaj zwięzłe, informacje zawarte są w drukowanych sprawozdaniach stenograficznych z danego posiedzenia plenarnego Sejmu Śląskiego, niekiedy zaś w maszynopisie sprawozdania, będącego przetworzeniem tekstu stenotypii, a zarazem tekstem wyjściowym dla sprawozdania stenograficznego w formie drukowanej.

Zarówno protokoły z posiedzeń plenarnych, jak i sprawozdania stenograficzne z takich posiedzeń nie ujawniają jednak całej prawdy o interpelacjach. Konfrontacja tych dwóch źródeł prawa parlamentarnego z innymi źródłami, zwłaszcza z teczkami zespołu: Urząd Wojewódzki Śląski pokazuje, że kilkanaście faktycznie wniesionych interpelacji nie zostało odnotowanych ani w protokołach, ani w sprawozdaniach z posiedzeń plenarnych Sejmu Śląskiego. Dodatkowym źródłem, pozwalającym określić dokładnie liczbę faktycznie wniesionych interpelacji, są dzienniki poczty wychodzącej z i wpływającej do kancelarii Sejmu Śląskiego.

Z archiwaliów ogólnopolskich nieodzowne okazały się materiały trzech zespołów Archiwum Akt Nowych w Warszawie, tj. akta grupowe Prezydium

Rady Ministrów; protokoły posiedzeń Rady Ministrów; Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Do źródeł archiwalnych dokumentujących prace Sejmu, jego klubów, komisji i posłów, realizujących prawo interpelowania, należą też druki sejmowe, zbiory wniosków i rezolucji, protokoły Konwentu Seniorów, sprawozdania stenograficzne z posiedzeń plenarnych Sejmu Śląskiego czy korespondencja wojewodów z Prezydium Rady Ministrów bądź z ministrem spraw wewnętrznych.

W ramach źródeł normatywnych wykorzystano przepisy prawne zamieszczone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej; w Dzienniku Ustaw Śląskich; w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego; w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu; w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i w Monitorze Polskim, a także przepisy drukowane poza oficjalnymi organami publikacji prawa.

Sięgnąłem również do ustawodawstwa ogólnoniemieckiego i ogólnoaustriackiego, nadto do ustawodawstwa pruskiego, natomiast w odniesieniu do Austrii — do ustawodawstwa Sejmu Krajowego Kraju Koronnego Śląsk w Opawie, dlatego że art. 2 ustawy konstytucyjnej z 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny województwa śląskiego (Dz.U.R.P. Nr 73, poz. 497), stanowiący generalną normę recepcyjną, postanawiał, co następuje: „Dotychczasowe prawa i rozporządzenia, obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszego statutu w granicach Śląska, pozostają w mocy nadal, o ile nie zostaną zmienione zgodnie z przepisami tego statutu”.

Obszerny wykaz tych ustaw, zawarty w *Wykazie źródeł*, pokazuje gęstą materię przepisów regulujących bezpośrednio lub pośrednio ustrój autonomicznego województwa, względnie te, na które powoływali się interpelanci, oraz, udzielający odpowiedzi, interpelowani.

W zakresie źródeł prasowych wykorzystano publikacje z głównych organów prasowych stronnictw politycznych Śląska, tj.: „Gazety Robotniczej”, „Górnoślązaka”, „Kattowitzer Zeitung”, „Polaka”, „Polonii”, „Polski Zachodniej”.

Wymienione w wykazie literatury bardzo liczne opracowania, które nie dotyczą bezpośrednio problemów, sformułowanych w tytule monografii, mają charakter pomocniczy i uzupełniający.

Wykaz tabel

- Tabela 1. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w I Sejmie Śląskim (od 10 października 1922 do 23 stycznia 1929)
- Tabela 2. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w II Sejmie Śląskim (od 27 maja 1930 do 13 czerwca 1930)
- Tabela 3. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w II Sejmie Śląskim (od 17 czerwca 1930 do 17 września 1930)
- Tabela 4. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w III Sejmie Śląskim (od 9 grudnia 1930 do 26 marca 1935)
- Tabela 5. Regulacja prawna interpelowania a praktyka interpelowania w IV Sejmie Śląskim (od 24 września 1935 do 10 lipca 1939)
- Tabela 6. Aktywność interpelowania klubów (posłów) Sejmu Śląskiego
- Tabela 7. Tematyczny podział treści interpelacji wniesionych przez kluby (posłów) Sejmu Śląskiego

Indeks osobowy

- Adamczyk Jan 264
Admczyk Tomasz 625
Adamek Józef 56, 59, 62, 63, 64, 71,
112, 325, 356, 364, 372, 379, 383,
386, 388, 389, 390, 392
Ajnenkiel Andrzej 11, 623
Anioł 371
Asztalos László 625
- Badura
Baildon John 145, 146, 302, 320, 582
Bajorek Franciszek 559
Ballestrem 525
Balzer Antoni 358
Bałdyk Bonifacy 434, 523, 560
Barciak Antoni 146, 625, 626, 628, 629
Bardach Juliusz 624
Basiński Franciszek 182
Bauer 385, 386
Baxa Bohumil 11, 193, 444, 623
Behrendt Agnieszka M. 8, 642, 648,
667
Beier Jerzy 174
Benisz 269
Berger Józef 559
Bianchi Leonard 128, 626
Biela Teofil 471, 472, 473, 530, 540,
541
Bielak Michał 192
Bijas 253
Bilski Mieczysław 190, 194, 204, 205,
312
- Biniszkievicz Józef 24, 39, 40, 51, 52,
54, 55, 56, 59, 62, 68, 70, 102, 112,
115, 125, 136, 137, 144, 191, 214,
220, 223, 233, 237, 259, 262, 279,
281, 288, 292, 311, 326, 627
Błaszczuk Wojciech 237, 238, 305,
327
Bogacz D. 192, 524, 625
Boja Tadeusz 67
Boreniok Henryk 215
Borys Klemens 49, 50, 51, 52, 56, 59,
62, 63, 71, 78, 80, 93, 102, 115, 122,
125, 164, 188, 214, 233, 245
Bóbr 240, 241, 466, 468, 470
Brandt 256, 258, 259
Brelński Stanisław 426, 436, 439, 448,
453, 474, 482, 486, 513, 516
Broncel Paweł 426, 432, 433, 434,
436, 439, 441, 448, 453, 474, 478,
479, 480, 481, 482, 507, 513, 516
Brożek Krzysztof 623
Brożek Wilhelm 204, 206, 207
Bruhns Julian 379
Brzeskot Jan 426, 439, 448, 474, 482,
507, 516
Brzóska 523
Brzuska Eugeniusz 52, 53, 57, 60,
61, 65, 66, 67, 68, 76, 86, 88,
89, 90, 91, 92, 99, 108, 110, 113,
132, 134, 135, 138, 142, 144, 145,
188, 191, 283, 289, 319, 328, 329,
421

- Buchwald Karl 48, 50, 52, 54, 62, 78,
 102, 112, 122, 123, 125, 136, 164,
 259, 279, 281, 282, 288, 326
 Buchwald Kurt 50
 Buszka Alojzy 392
 Buzek Józef 18, 19, 20, 21, 29, 30

 Car Stanisław 339
 Caspari Emil Edmund 84, 85, 86, 92,
 103, 213, 216, 272, 364, 372, 379,
 383, 386, 388, 389, 390, 329
 Chmiel 250, 251
 Chmielewski Czesław 421, 439, 441,
 453, 460, 486, 507
 Chorubski 361, 363
 Ciągwa Józef 19, 20, 51, 65, 85, 192,
 193, 275, 336, 339, 409, 413, 414,
 416, 446, 481, 500, 524, 547, 623, 624,
 625
 Cieślar Paweł 248
 Cszimadia Andor 626
 Cybichowski Zygmunt 11, 626
 Cywiński Bohdan 626
 Czajor Antoni 52, 54, 56, 59, 62,
 63, 70, 71, 80, 102, 112, 115, 122,
 125, 136, 164, 188, 220, 223, 233,
 237, 245, 259, 262, 279, 281, 288,
 292
 Czakon Rudolf 82
 Czapinowski Władysław 626
 Czapla 269
 Czech 251
 Czerbak Adam 164, 165, 166, 167,
 303, 326
 Czmok 135

 Ćwierdzińska Stanisława 152, 153
 Ćwik Władysław 275, 624

 d'Hondte Victor 22, 24, 40, 156, 329
 Danecki 71, 370
 Dańczyk Cyprian 251, 252, 253
 Dańczyk Franciszek 253
 Dawid Jan 174
 Dąbrowski Włodzimierz 12, 69, 360,
 361, 362, 407, 505, 547, 560, 614,
 625, 626
 Długajczyk Edward 12, 24, 50, 55,
 338, 407, 622, 626
 Dobija Antoni 214
 Dobosz 279, 306, 327
 Doleżyk Karol 456, 457, 458, 459,
 530, 540
 Domagała Józef 471, 472, 473
 Donnersmark 76, 77
 Drażek-Drawicz 415
 Dreyza Józef 421
 Drogoń Andrzej 12, 201, 625, 626
 Drozdek 371
 Drozdowski 254
 Druszkowski Stanisław 626
 Dudek Andreas 376, 377, 384, 408,
 409
 Dusy (Duszy) Paweł 174, 176
 Duszyński Wiktor 385
 Dworzański Marian 392, 435, 630
 Dziadosz W. 486
 Dziadzio Andrzej 199, 250, 626
 Dziuk 135, 219

 Einhorn (Kuś) Anna 73

 Fałęcki Tomasz 626
 Faran Jan 82
 Feliks 527
 Fesser Franciszek 560
 Ficek Gertruda 174, 176
 Ficek — mąż Gertrudy 174
 Fiedorczyk Piotr 625
 Filipiak 527
 Flick Fryderyk 525
 Fojkis Walenty 54, 61, 65, 76, 91, 99,
 100, 130, 132, 173, 174, 175, 188,
 226, 239, 320
 Folek Franciszek 65, 66, 299, 319
 Frank Richard 376, 384, 424, 456, 463,
 465, 471, 518
 Frendl Agenor 65, 311, 447
 Friedlaender Emmanuel (ojciec) 525
 Friedlaender Fritz (syn) 525

- Fuchs Karl 83, 103, 170, 194, 251
- Gajdas Emil 361, 560
- Galos A. 559, 628
- Gałaszka 516
- Gandor Karol 416, 625
- Ganszczyk (Gańszczyk) Franciszek 174, 176
- Garus 279, 306, 327
- Gasch 135
- Gawron Marcin 174
- Geisenheimer Paweł 525
- Giebel Stefan 358, 370
- Giesche Georg von 145, 146, 302, 320, 450
- Gigilewicz Edward 202, 629
- Ginsel (Ginzel) Teodor 260, 261
- Glomb Józef 519
- Glücksmann Zygmunt 363, 364, 365, 372, 379, 383, 386, 388, 389, 390, 392, 420, 424, 432, 434, 450, 463, 465, 471, 479, 480, 497, 503, 505, 560
- Goldmann Wilhelm 24, 40, 78, 83, 103, 107, 133, 170, 194, 198, 272, 315, 376
- Golnik 148
- Grabiec Jan 523
- Grabowski 71, 73
- Grajek Michał 52, 54, 63, 69, 70, 74, 78, 79, 93, 96, 97, 119, 144, 156, 167, 177, 182, 186, 188, 191, 198, 208, 210, 216, 217, 223, 255, 257, 266, 269, 280, 316, 321, 322, 323
- Grancissek Karol 214
- Grandi Dino 372
- Grażynski Michał 34, 37, 38, 52, 53, 284, 286, 331, 332, 344, 348, 351, 357, 362, 396, 403, 410, 414, 415, 419, 427, 459, 467, 479, 480, 486, 496, 532, 543, 544, 552, 568, 599, 601, 602, 628
- Grimlitza 252
- Grodziski Stanisław 625
- Gruchlikowa Maria 358
- Gruchol August 251
- Gruschke 150
- Gryszka 473
- Grzesik Karol 483, 523, 546, 547
- Grześ (uczeń) 437
- Grzonka Jan 421, 436, 439, 441, 448, 453, 460, 482, 513, 516
- Gürtler Joachim Antoni 251
- Gwiżdż Andrzej 11, 626
- Gwóźdź Ignacy 63, 69, 79, 93, 100, 117, 119, 147, 167, 177, 186, 188
- Gwóźdź Jan 519
- Hadyk Paweł 252, 254
- Haendel Vilmos 11, 626
- Hagenscheindt August Wilhelm 98
- Hager Bronisław 426, 436, 439, 448, 474, 513, 516, 623
- Hajduk Rudolf 245, 248, 249
- Halama Karol 519
- Halfar Rudolf 263, 264, 484
- Hanyczok 254
- Hatschek Julius 11, 626
- Hausner Roman 622, 623
- Helfritz Hans 626
- Helmski 389, 503, 518, 526
- Hermann Martin 364, 372
- Hernik Jerzy 249
- Hess Jan 80, 81, 82
- Hoder Józef 65, 66, 299, 319
- Hofrichter 90, 91
- Hojka Zbigniew 627
- Holek (Hollek) 270, 271
- Holzer Jerzy 55, 338, 408, 627
- Horowitz Herman 269
- Hubenák Ladislav 128, 627
- Huber Ernst Rudolf 627
- Hubicki Stanisław 453, 464
- Hulczyniacy 126, 127, 128, 129, 130
- Hutka Paweł 519
- Iwanicka Katarzyna 624
- Iwański Brunon 235
- Izdebski Hubert 344, 627

- Jania Józef 82, 174
Janicki Stanisław 12, 49, 50, 52, 53, 54, 60, 65, 67, 76, 77, 90, 91, 99, 113, 130, 132, 138, 149, 151, 186, 188, 198, 207, 210, 216, 220, 237, 274, 276, 283, 289, 290, 319, 320, 627
Janik Jan 82
Jankowski Bernard 60, 77, 78, 133, 156, 170, 194, 198, 251, 270, 272, 376, 377
Janoszek Fryderyk 253
Januszowski 416
Jarolim Franciszek 65, 66, 299, 319
Jarosz Edward 297
Jaroszyński Maurycy Zdzisław 351
Jaskóła Franciszek 248
Jaworski Władysław Leopold 11, 254, 614, 625, 627
Jeleń Alojzy 256, 258
Jelito Józef 294, 295, 296, 297, 298
Juchelek Jan 52, 54, 136, 164, 188, 214, 220, 223, 233, 237, 245, 259, 262, 279, 288, 292
Jureczek 251
Jurga Albert 376, 384

Kaczmarczyk Alfons 77, 78, 103, 107, 133, 170, 194, 198, 252, 254, 272, 315
Kaczmarczyk Edward 519
Kaczmarek Ryszard 51, 55, 627
Kajzer Karol 81
Kalinowski 371, 394
Kalita Jan 249
Kallas Marian 623
Kałdonek Józef 61, 142, 145, 149
Kandziora Piotr 491
Kandziorowa Maria 491
Kania Franciszek 214, 215, 216
Kansy Franciszek 519
Kanty Jan 484
Kantyka Jan 547, 624, 625, 627
Kapuściński Stefan 503, 505, 513, 523, 527, 560
Karabowicz Anna 625
Karetta (Karetta) Paweł 81, 82, 426, 436, 439, 448, 453, 474, 482, 486, 513, 516
Karpiniec 389
Kawczyk 254
Kawecki Henryk 415
Kazek Maksymiljan 182
Kaznowska Elżbieta 627
Kempka Paweł 52, 53, 61, 65, 76, 99, 110, 113, 130, 132, 142, 145, 174, 188, 198, 204, 205, 208, 226, 229, 231, 239, 270, 274, 283, 289, 294, 320, 358, 419, 426, 436, 439, 441, 453, 474, 482, 486, 507, 513
Kędzior Jan 52, 60, 61, 65, 90, 113, 130, 132, 134, 138, 142, 144, 145, 149, 174, 188, 191, 192, 194, 198, 239, 270, 274, 283, 289, 290, 358, 426, 439, 441, 453, 484, 493, 513
Klein Alfred 20, 446, 625
Klein Edmund 476, 625
Kleinert 335
Klementowski Marian 189, 627
Kłosek Wojciech 237, 238
Knoll Vilém 128, 629
Knur Szczepan 476
Knura Stefan 475
Koch C.F. 614, 627
Kocur Adam 361, 482, 484, 527, 560
Koj Jan 483, 484, 560
Kokot Józef 12, 500, 612, 627
Komander Paweł 339
Komar Stanisław (Korowicz Marek) 627
Komarnicki Wacław 11, 42, 144, 627
Kompalla Johann 376, 384
Koncki Tadeusz 46, 115, 125, 130, 134, 137, 140, 141, 143, 144, 146, 156, 311
Kornecki A. 627
Kontny 527
Kopernok 440, 441
Kopocz Paweł 358

- Korfantowa Elżbieta 426, 436, 439, 453, 460, 516
Korfanty Wojciech 23, 26, 27, 28, 31, 52, 61, 89, 198, 239, 283, 284, 286, 287, 290, 294, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 339, 340, 358, 441, 448, 474, 480, 482, 507, 513, 525, 547, 560, 630
Kornecki A. 627
Kornke Rudolf 361
Korobowicz Artur 625
Korowicz Marek (Komar Stanisław) 627
Korus 527
Korzeniowska Wiesława 630
Kostka Edward 363, 370, 386, 447
Kostyra 527
Kot Alojzy 560
Kotas Jan 361, 560
Kovács Kálmán 625
Kowalczyk Jan 249
Kowalski Augustyn 240, 243
Kowolik Franciszek 150, 151, 152, 154, 155
Kowoll Johann 48, 50, 52, 54, 62, 77, 78, 80, 83, 102, 112, 122, 125, 136, 164, 188, 233, 259, 279, 281, 288, 292, 358, 420, 424, 450, 456, 463, 465, 471, 497
Kozak Bernard 426, 436, 439, 441, 482, 513, 516
Kozłowski 522
Kozubek Ignacy 523
Krawczyk Bernard 436, 439, 441, 453, 460, 474, 482, 507
Krawiec Karol 519
Krull Max 372, 376
Krzempek Ludwik 81, 82
Krzywda Józef 264, 627
Krzyżacy 88
Książę Pszczyński 101
Kubica 527
Kubik Paweł 562, 565, 573
Kujawska Maria 361
Kula Robert 240, 244
Kumaniecki Kazimierz Władysław 311, 615, 627, 628
Kundig Albert 615
Kunsdorf Konrad 364, 376, 384, 445, 450, 456, 463, 465, 471, 503, 505, 512, 518
Kuś (Einhorn) Anna 73
Kutrzeba Stanisław 544
Kuźmich Karol 625
Lacheta 381, 382
Lakon Tomasz 472, 473
Langrod Jerzy Stefan 311, 627, 628
Lapoń Tomasz 471
Larisch-Mönnich 215
Latocha 376, 377
Leon XIII 421
Lerch Franciszek 245, 246
Leszczyński Franciszek 270, 271, 272, 305, 320
Leszczyński Leszek 624
Lewandowski Jan F. 146, 152, 628
Leżański Ryszard Aureli 125, 476, 615, 628
Linca 436
Limanowski 30
Lipońska-Sajdak Jadwiga 628
Liszka Rudolf 214
Lityński Adam 336, 409, 413, 481, 624, 625, 626, 627
Liwowski 527
Lubos Jan 50, 52, 54, 61, 65, 67, 76, 78, 91, 99, 130, 131, 132, 138, 142, 145, 146, 149, 156, 174, 188, 198, 226, 229, 231, 232, 281, 282, 288, 292, 319, 320
Ludyga-Laskowski Jan 240, 243
Lukas 116
Lukasz Paweł 182
Lysko Alojzy 624
Łapawa Michał 491
Łapawina Julianna 491
Łączewski Jan 628
Łukasiewicz 435, 436, 437, 438, 439, 529, 535, 537

- Lukaszek Franciszek 52, 53, 61, 67, 76, 90, 91, 134, 142, 145, 149, 188, 198, 226, 229, 231, 239, 283, 294
Łukosz Augustyn 559
- Machej Józef 52, 54, 56, 57, 59, 62, 63, 70, 71, 72, 80, 93, 96, 102, 112, 115, 122, 125, 126, 128, 129, 136, 144, 164, 165, 188, 205, 206, 214, 215, 220, 221, 222, 223, 224, 233, 234, 237, 245, 259, 262, 279, 280, 281, 287, 288, 292, 294, 316, 325, 326, 327, 363, 372, 379, 383, 386, 397, 388, 389, 390, 392, 424, 450, 463, 465, 417, 497, 503, 504, 506, 512
Maciejewski Tadeusz 476, 628
Macura 516
Magiera-Wnętrzak Sylwia 629
Maisel Witold 628
Majkowski Antoni 628
Majnusz Józef 256, 258
Maksymilian 437
Małcherek Józef 519
Malec Dorota 625
Malec Jerzy 624
Malignówka 252, 254
Marcoń Witold 20, 628
Marek 527
Markiton Konrad 479
Markus Herman 124, 125
Márkus Dezső 627
Marianiński A. 615
Maruszka 527
Mateja Karol 52, 99
Mathea Karol 60, 61, 65, 67, 90, 91, 110, 132, 138, 140, 145, 188, 198, 226, 229, 231, 239, 289
Matejczyk (Mathejczyk) 253, 254
Mayer Kurt 78, 88, 107, 170, 194, 251, 272, 315
Mazurkiewicz 523
Mende 437
Mentel 66
Menzyk 249
- Mędlewski Romuald 52, 54, 63, 69, 70, 74, 78, 79, 93, 96, 100, 111, 117, 119, 147, 167, 177, 186, 188, 198, 208, 216, 255, 266, 280
Miarka Karol 459, 460, 461, 530, 536, 537, 620
Michalkiewicz Stanisław 624, 626, 628
Michalski 436, 437
Michalski Józef 560
Michatz Leopold 24, 40, 60, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 302, 320
Miedniak Władysław 297
Mierzejewski 241, 243, 244
Mika 527
Mikler Andrzej 249
Mikołajczyk Marian 336, 338, 409, 413, 481, 624, 625
Mildner Jan 628
Mintus Edward 174, 176
Misiąg 171
Mocko Jan Ewang. 448, 449, 529, 535
Moj Robert 279, 280, 287, 306, 327
Mokry Wojciech 56, 59, 62, 63, 70, 71, 80, 93, 96, 100, 102, 112, 115, 122, 125, 136, 164, 188, 214, 220, 223, 237
Moog 203
Morawski Franciszek 379, 380, 381, 382, 630
Mościcki Ignacy 56, 331, 332
Motyka Roman 364, 372, 373, 374, 379, 380, 381, 383, 386, 388, 389, 390, 391, 392
Möller L. 154
Mrozek 390, 391
Murzyn Andrzej 630
Murzyn Jadwiga 293, 628, 630
Musialik Wanda 55, 628
Musiolik 527
- Najmuła Józef 516, 517
Nałęcz-Gostomski Władysław 628
Niemcy 60, 89, 97, 109, 172, 210, 325

- Nitsche Irena 628
Noher Zygmunt 150, 152
Noske Robert 254
Nowacki Józef 624
Nowak Józef 519
Nowak Kazimierz 628
Nowak Krzysztof 628
- Obierek 511, 512, 513
Obremba Teodor 358
Obrzut Franciszek 52, 54, 63, 68, 69,
70, 74, 79, 96, 108, 109, 111, 117,
119, 147, 167, 187, 188, 198, 208,
210, 216, 255, 262, 266, 274, 280
Ochmann Otto 376, 384, 445, 456,
463, 465, 471, 518
Oczadłowa Joanna 491, 492
Omańkowska Janina 22, 23, 24, 26, 53,
60, 61, 65, 67, 76, 90, 91, 99, 110,
113, 130, 132, 134, 138, 142, 149,
156, 174, 188, 198, 226, 229, 231,
239, 270, 289
Opas Tomasz 624
Opiele 134, 135, 136, 302, 319
Organiściak Wojciech 336, 409, 413,
481, 624, 625
Orlik Paweł 99
Orłowski R. 624
Ormski 252
Ostrowski 251
- Pabisz Jerzy 474, 559, 628
Paciorkowski 522
Paczoski 416
Pajak 527
Palarczyk Karol 52, 53, 61, 67, 76, 91,
134, 138, 142, 149, 188, 198, 283,
289, 290, 361, 374, 375, 407, 560
Palzer Józef 360, 361, 362, 363, 394,
407
Pant Eduard 60, 77, 78, 83, 103,
107, 108, 133, 144, 170, 194, 196,
198, 251, 272, 315, 324, 376, 384,
445, 447, 456, 463, 465, 471, 518,
538
- Pastuschka 251
Paszek Rudolf 559, 564, 573, 577
Paul Józef 519
Pawelec Alojzy 361
Pawelczyk 527
Pawlas Joseph 77, 78, 83, 103, 107,
133, 156, 170, 194, 251, 272, 315,
376, 424, 445, 450, 456, 463, 465,
471, 518
Pawlita Antoni 144
Paździora Marek 12, 560, 628
Pech Franciszek 52, 54, 262, 279, 281,
288, 292
Perels Kurt 11, 26, 27, 193, 628
Pestalozzi 114
Peterek 116
Piątak Jan Kanty 484
Piątek 253, 254
Piątkowski 439, 440
Piechaczek Ludwik 361, 454
Pietruszka 527
Pikos 254
Pikuła K. 627
Pilch Jan 214
Piłsudski (Piłsudzki) Józef 246, 270,
372, 373, 439, 440, 529, 535, 537
Pinkus 150, 152
Piskoń 471
Pius XI 421
Plackowski Jan 527, 528, 532, 539
Płonka Bartłomiej 479, 480, 481, 560
Płonka Józef 561, 565, 573
Pobożny Jan 358, 421
Podgórski 61, 171
Podstawny Paweł 214, 215, 216, 304,
314, 316, 326
Polaczy Alojzy 237, 238
Polner Ödön 11, 629
Polak 466, 467, 470, 528
Polok Paweł 100
Popek 195
Popiołek K. 559, 628
Prawnik 205, 275, 629
Prądyński 269
Preussner 252

- Pronobis Piotr 24, 39, 40, 52, 54, 63, 70, 74, 79, 92, 93, 96, 100, 101, 111, 117, 119, 147, 156, 167, 168, 177, 198, 210, 216, 220, 255, 266, 274, 280, 322
- Prus Alojzy 358, 426, 436, 439, 448, 453, 454, 474, 513, 516
- Przeczek Bernard 491
- Przeczkowa Gabriela 491
- Przybylski Henryk 629
- Przybylski Zygmunt 615
- Pszczółkowski 71
- Pszczynski książę 101
- Radziwiłł Janusz 525, 526
- Rakowski Kazimierz 52, 54, 60, 61, 67, 113, 120, 149, 188, 189, 190, 198, 274, 283, 284, 289, 290, 311, 315, 317, 319, 328
- Rechowicz Henryk 12, 49, 276, 286, 332, 420, 474, 501, 502, 545, 560, 629
- Reginek 495
- Rein Izak 150, 151, 152
- Reitzenstein Karl 60, 78, 83, 86, 87, 107, 133, 315
- Ręgorowicz Ludwik 630
- Roguszcak Franciszek 420, 439, 486, 516
- Roik 82
- Rojek Alfred 376, 384
- Rosegger Hans Ludwig 11, 629
- Rostek Józef 165
- Rostworowski Michał 629
- Rother Jan 520
- Rózga Józef 253
- Różyk Wojciech 202, 629
- Rumpfelt (Rumpfeld) Wiktor 24, 28, 29, 30, 39, 40, 50, 51, 52, 54, 56, 59, 63, 64, 65, 71, 90, 93, 96, 102, 112, 115, 122, 136, 164, 188, 191, 214, 220, 223, 233, 237, 238, 245, 259, 262, 279, 281, 292, 299, 310, 311, 312, 325, 326, 327, 328, 329
- Rüttgers 69
- Rybarski Roman 524, 525
- Rybarz Edward 23, 49, 50, 52, 60, 61, 67, 87, 88, 90, 108, 109, 110, 113, 134, 138, 142, 144, 145, 149, 186, 188, 205, 207, 216, 262, 266, 474, 476, 477, 479, 480, 531, 534, 536, 537
- Ryczkowski Stanisław Wojciech 382
- Rymer Józef 628
- Ryszka Franciszek 629
- Rzeszowski Leon 193, 275, 491
- Sabass Maks 133, 170, 205, 207, 251
- Saloni Tadeusz 391, 427, 439, 441, 447, 459
- Schaforz 252
- Schaftgotsch 525
- Schalscha Herman 217, 218, 219
- Schelle Karel 128, 629
- Schimke Joseph 364, 376, 384
- Schmidt 152
- Schmiegel Johann 372, 376, 384, 445, 456, 463, 465, 471, 518
- Schnür Georg 194, 251
- Schoppa Franz 77, 78, 83, 103, 107, 133, 144, 170, 198, 251, 272
- Schultis Antoni 74, 100, 107, 491
- Seifarth Friedrich Constans 629
- Sieradzka Danuta 629
- Sikora Ignacy 49, 52, 54, 63, 69, 74, 79, 93, 96, 100, 111, 119, 144, 147, 167, 177, 186, 188, 191, 198, 208, 210, 216, 243, 255, 266, 274, 280, 356, 358, 420, 439, 441, 448, 460, 462, 474, 497, 507, 513, 516
- Sikora Ludwik 243
- Siwy 76, 77
- Składkowski Felicjan Sławoj 349
- Skowronek Maria 624
- Skrzypek Teofil 263
- Skrzypiec 473
- Slota 252
- Słomka 244
- Sobolewski Marian Cyrus 46
- Sobota Adolf 52, 53, 60, 61, 65, 67, 91, 99, 113, 134, 138, 142, 145, 149, 174,

- 188, 191, 198, 226, 229, 231, 239,
274, 283, 289, 290, 294
Sojka 527
Sokołowski 116
Sołtyk 59
Sosiński Wojciech 426, 436, 439, 448,
453, 460, 474, 503, 504, 506, 511,
512, 513, 516
Sójka-Zielińska Katarzyna 476, 629
Spitzer Tadeusz 294, 629
Spyra 527
Sramek 127
Stalmach Paweł 459, 460, 461, 530,
536, 537, 620
Stanek 471
Starzewski Maciej 11
Starzyński Stanisław 11, 82, 250, 615,
629
Stawarska Rippel Anna 625
Steffek 82
Stembrowicz Kazimierz 624
Stęślicka Felicja 297
Stolorz 527
Straub 145, 146, 302, 320, 582
Stroncik 440
Stróżyk 245, 250, 251
Stus Marek 625
Styka 246
Sudnik Wanda 33, 351, 414, 615
Sujkowski 270
Syrup 97
Syska Józef 66
Syska Jan 484
Szaliński Tadeusz 475, 476, 477
Szczepański 202, 249, 629
Szczepońnik Thomas 27, 28, 68, 78, 89,
103, 191, 194, 251, 272
Szefer (Schaeffer) 74
Szewczyk Erwin 264
Sznajda Emil 98, 99, 100, 301, 319
Szramek Emil 381
Szubartowicz T. 453
Szulik Jan 358
Szumik Jan 82
Szuścik Jan 48, 49, 50, 52, 54, 63, 68,
69, 70, 80, 81, 96, 99, 100, 111, 117,
118, 147, 167, 177, 186, 188, 198,
207, 208, 210, 262, 263, 266, 293,
322, 323, 326, 630
Szuścik Maksymilian 435, 436, 437,
438, 529, 535, 537
Szuścik Urszula 630
Szuścikowa 437, 438
Szwede Karol 215, 216
Szyma 527
Szymkowiakówna Bronisława 24, 40,
52, 53, 54, 60, 61, 65, 67, 90, 91,
99, 110, 113, 130, 132, 134, 138,
140, 142, 145, 149, 174, 188, 198,
231, 239, 270, 274, 283, 289, 315,
627
Ślązok (Slonsok) Marta 252, 254
Śliwa 52, 290, 294
Świerczyna Ludwik 254

Tarnawski 61
Tarnowski 524
Taszkę (Taschke) Wilem 194, 195, 196,
198, 303
Tauchert 145, 146, 302, 320
Thomalla Józef 520
Tkaczuk M. 524, 625
Tobor Zygmunt 624
Tranchand André 629
Trąmpczyński Wojciech 145, 346, 614
Treutler 66
Trzeciak 111
Tułacz Marian Władysław 630
Tyszkiewicz Leon 624

Uchyła Jan 73
Ulitz Otto 48, 52, 68, 78, 83, 103, 107,
133, 170, 191, 194, 251, 315, 376,
445, 450, 456, 463, 465, 471, 518
Ura Elżbieta 193, 623
Urbańczyk Franciszek 547
Uruszczak Wacław 624

Vojáček Ladislav 128, 629

- Wachholz Szczęsny 311, 627, 628
 Waksbergowa 249
 Walczak Jan 12, 629
 Waloszek 150
 Wanatowicz Maria Wanda 19, 623, 629
 Warzecha 245, 248, 249
 Wesoly Paweł 519
 Węgrzyk Teodor 52, 63, 70, 74, 79, 96, 111, 117, 119, 121, 147, 167, 186, 198, 208, 210, 223, 255, 280, 322
 Widomski 169
 Widuch 219
 Wiechuła Józef 50, 51, 52, 54, 56, 59, 62, 63, 70, 71, 80, 93, 115, 122, 125, 156, 164, 214, 233
 Wieczorek Józef Mikołaj 338, 339, 627
 Wieczorek Władysław 420, 426, 436, 439, 441, 448, 453, 474, 497, 507, 513, 516
 Wiertelorz Franciszek 243
 Wierzbiański Stanisław 391
 Wilemska Elżbieta 264, 627
 Wiselka 528
 Witczak Józef 337, 338, 339, 340, 341, 361, 422, 432, 433, 434, 506, 543, 560, 561
 Witkowski Wojciech 311, 625, 629
 Włodarski Stanisław 11, 629
 Wnętrzak Grzegorz 293, 629
 Wolny Konstanty 12, 23, 25, 26, 27, 39, 40, 49, 51, 52, 57, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 74, 79, 84, 86, 88, 93, 97, 99, 100, 103, 107, 110, 111, 115, 117, 119, 122, 130, 134, 136, 140, 141, 143, 146, 147, 168, 177, 188, 189, 190, 191, 194, 205, 208, 209, 212, 215, 217, 241, 245, 246, 255, 273, 276, 284, 286, 308, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 334, 339, 341, 344, 358, 374, 387, 396, 405, 417, 431, 445, 497, 547, 553, 560, 571, 582, 615, 624, 628, 630
 Wolny Konstanty (jr) 26
 Wróbel Andrzej 194, 195, 196, 198, 303
 Wrzoł 264
 Wydra Ryszard 24, 40, 49, 52, 53, 60, 61, 65, 67, 68, 76, 90, 91, 99, 110, 113, 130, 132, 138, 145, 149, 174, 188, 210, 270, 274, 289, 290, 294, 295
 Wyględa 390, 454
 Wyrwich Teodor 519
 Wyżnikiewicz Zdzisław 561, 630
 Zabawski Władysław 283, 284, 286, 306, 315, 317, 328, 329
 Zabłocki Jan 625
 Zając (Zajonz) 114, 252, 254
 Zajackowa 114
 Zawadzki Władysław 522
 Zieleniewski Leon 11, 630
 Zieliński Władysław 379, 547, 624, 625, 630
 Ziętek Jerzy 483
 Zipser Helmut 385
 Zubek 82
 Zubek Rudolf 264
 Zuber Wincenty 49, 52, 53, 188, 198, 207, 226, 229, 231, 239, 241, 270, 283, 294, 320
 Żuławski 495
 Żurawski Zygmunt 58, 119, 132, 136, 217
 Żydzi 106, 108, 109

Indeks opracowała
Agnieszka M. Behrendt

Indeks nazw geograficznych

- Austria 11, 15, 141, 250, 373, 615, 621, 626, 629
- Baildonhütte (huta Baidona) 145, 146, 302, 320, 582
- Banská Bystrica 128, 627
- Belsznica 120
- Berlin 26, 193, 204, 247, 269, 615, 626, 627, 628
- Berno Morawskie 388
- Biała 363, 385, 517
- Białystok 625
- Bielsko 171, 225, 299, 301, 303, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 384, 385, 386, 394, 398, 404, 407, 408, 409, 410, 462, 463, 464, 530, 540, 619
- Bielsko, ul. Blichowa 115
- Bielsko, ul. Pestalozzi'ego 114
- Bielsko, ul. Strzelnica 361
- Bielsko, ul. Wzgórze 385, 386
- Bielsko-Biała 361
- Bielszowice 143
- Biertułowy 119, 427
- Bijasowice 270, 271, 305, 320, 321
- Bluszczów 120
- Bluszczów, obszar dworski 120
- Bobrek 98, 99, 100, 263, 301, 319, 321
- Bobrowniki 370
- Bogucice, dzielnica Katowic 145
- Boguszowice 514
- Bratislava 128, 626
- Brenna 449
- Brno 623
- Brynica (rzeka) 75
- Brynów, dzielnica Katowic 145
- Brzezie 620
- Brzezie-Kamień 527
- Brzęczkowice 143
- Buczkowice 361, 363
- Budapest 625, 626, 627, 629
- Bytom 18, 19, 21, 96, 134, 135, 136, 152, 202, 240, 243, 244, 245, 254, 302, 319, 321, 623
- Cesarstwo Niemieckie 112
- Chili (Chile) 94
- Chorzów 83, 85, 92, 93, 94, 95, 196, 197, 300, 322, 323, 324, 325, 523, 562, 563, 628
- Chropaczów 427
- Chybie 620
- Chwałowice 136, 427, 514
- Cieszyn 58, 62, 66, 67, 72, 99, 117, 127, 136, 220, 221, 222, 225, 234, 236, 249, 250, 262, 263, 264, 265, 266, 292, 293, 299, 304, 305, 306, 319, 323, 326, 327, 389, 462, 463, 464, 484, 516, 527, 528, 530, 532, 539, 540, 611, 628
- Cieszyńska część Województwa Śląskiego 462, 500, 539
- Cisownica 248, 249

- Czadeckie 610, 611
Czechosłowacja 96, 98, 125, 126, 127, 128, 129, 220, 282, 292, 374, 375, 388, 394, 396, 407
Czechowice 115
Czechy 62, 115, 128, 141, 251
Czerwionka 471, 472, 473, 530, 540, 541
Czeska część Śląska Cieszyńskiego 59, 60, 62, 102, 103, 115, 117, 118, 119, 294, 299, 301, 322, 325, 327, 328
Częstochowa 628
Czuchów 471, 472, 473, 530, 540, 541

Česko 128
Československo 128, 623, 626, 629

Dąb, dzielnica Katowic 145, 146
Dąbrowa Wielka 143
Dąbrówka Wielka 237, 238, 239
Dębie 83, 85
Dębowiec 449
Dolina Popradu 610
Donnersmarck Carlshof 77
Drogomyśl 82, 245, 249, 363
Dziedzice 65, 66, 141, 288, 299, 319, 321

Frydeckie 610, 611

Genewa 78, 104, 210, 615, 619
konwencja genewska 83, 85, 86, 87, 97, 133, 199, 202, 203, 210, 213, 300, 315, 317, 324
traktat genewski 78, 90, 266
umowa genewska 83, 84
Giescheshütte (huta Gieschego) 145, 146, 302, 320, 420
Gilowice 91, 92
Gliwice 98, 266, 267, 268, 269, 629
Glogau 629
Głębiec 620
Goczałkowice 66
Godziszów (gmina) 528
Górki Wielkie 449, 528
Golasowice 456, 457, 458, 530, 540
Goleszów 245, 248, 500, 501, 503, 504, 506, 534
Gorzyce, powiat rybnicki 435, 436, 437 529, 535, 537
Gotartowice 77, 650
Górki Wielkie 449, 528
Góra 91, 92
Górne Jastrzębie 427
Górnośląska część województwa śląskiego 53, 59, 79, 84, 87, 123, 169, 179, 187, 193, 211, 378, 426, 445, 452, 477, 562, 617, 619
Górny Śląsk 19, 49, 50, 60, 75, 76, 83, 97, 98, 101, 103, 123, 124, 126, 128, 129, 130, 140, 142, 147, 159, 160, 162, 165, 187, 189, 191, 192, 200, 202, 210, 211, 213, 241, 243, 255, 267, 270, 272, 273, 294, 303, 305, 324, 328, 329, 338, 380, 451, 462, 464, 466, 509, 515, 532, 539, 562, 563, 566, 613, 615, 621, 623, 627, 629, 630
Grabówka 120
Grodziec 449
Grzawa 290

Hat (Hatsch) 126, 128
Hulczyn 126, 127, 128, 129, 130
Huta Agnieszki, miejscowość 145
Huta Baildon 145, 146, 302, 320
Huta Laura, miejscowość 83, 85, 194, 195, 196, 197
Huta Laury — Siemianowice, miejscowość 389
Huta pokoju w Nowym Bytomiu 134, 135, 136, 302, 319, 321

Istebna 99, 360

Jabłonków 564
Jarosławice 527
Jasienica 214, 215, 216, 304, 316, 326, 361, 362, 363

- Jasło 611
Jaworzyna Spiska 610, 611
Jędrysek 370, 371, 372, 394, 411, 412
Józefowiec, dzielnica Katowic 83, 85, 145

Kaczyce 279, 280, 306, 327
Karlin 632
Karwina 126, 129
Katowice 19, 24, 46, 49, 50, 51, 61, 69, 122, 125, 136, 138, 139, 140, 141, 145, 146, 148, 149, 164, 165, 166, 171, 172, 173, 178, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 227, 232, 235, 239, 240, 241, 243, 252, 256, 257, 259, 260, 261, 263, 269, 288, 293, 294, 299, 302, 303, 305, 308, 311, 313, 315, 317, 319, 320, 326, 327, 328, 329, 359, 379, 380, 381, 382, 389, 398, 400, 409, 413, 414, 420, 422, 426, 445, 446, 447, 454, 455, 456, 462, 501, 502, 523, 524, 525, 529, 545, 560, 587, 612, 613, 614, 615, 619, 620, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630
Katowice, ul. Młyńska 259, 260, 305, 327, 328
Katowice, Plac Wolności 202
Katowice, ul. Ratuszowa 64
Katowice, ul. Sienkiewicza 379
Kalety 371
Kluczbork 141
Knurów 390, 391, 398, 409, 410
Kongresówka 94
Kośmidry 427
Kraj Koronny Śląsk 36
Kraków 102, 103, 152, 216, 250, 287, 288, 291, 292, 293, 294, 306, 311, 327, 328, 614, 615, 625, 627, 628, 629
Królewska Huta, miasto 132, 239, 241
Książenice 392
Księstwo Cieszyńskie 57, 58, 104
Leipzig 626, 629

Ligota 143, 145, 359
Ligota Pszczyńska 145
Lipowiec 449
Lipsk 189, 312
Lublin 202, 264, 625, 626, 629
Lubliniec 239, 241, 305, 320
Lwów 82, 250, 462, 615, 629

Łagiewniki 427, 474, 477, 478, 479, 480, 523
Łagiewniki, powiat świętochłowski 531, 536, 537
Łaziska Górne 101
Łaziska Średnie 100, 101, 301, 322, 323
Łódź 50, 622

Mała Wisła, rzeka 291
Małopolska 94, 115, 288, 292
Marklowice Dolne 120
Mikołska 370
Mikołów 18, 483, 615, 630
Morawska Ostrawa 126, 127, 128
Murusze 120
Mysłowice 83, 85

Niedobczyce (Niedobszyce) 120, 121, 122, 514
Niemcy 11, 27, 76, 77, 78, 85, 88, 89, 94, 96, 97, 98, 104, 108, 109, 110, 123, 128, 151, 172, 195, 199, 207, 210, 232, 243, 251, 266, 267, 268, 269, 273, 325, 367, 373, 376, 377, 379, 399, 408, 409, 425, 434, 446, 450, 476, 498, 507, 508, 509, 510, 512, 524, 529, 538, 539, 573, 615, 620, 621, 627, 629, 630
Niewiadom Dolny 120, 514
Nowy Bytom 134, 135, 136, 240, 244, 245, 302, 319, 321, 427
Nowy Sącz 611

Ochaby 80, 81, 300, 326
Odzyskane Ziemie Śląska Cieszyńskiego 559, 609, 618

- Okręg Hulczyński 125, 128
Olza (miejscowość) 120
Olza (rzeka) 560
Opawa 15, 36, 127, 129
Opole 55, 181, 202, 628
Orawa 59, 60, 617
- Państwa bałtyckie 373
Państwa Pruskie 124, 199, 247, 378, 473, 615
Państwo Czesko-Słowackie 62
Państwo Niemieckie 77
Państwo Polskie 76, 195, 198, 200, 256, 276, 350, 358, 359, 380, 408, 411, 512, 563, 615, 627
Paris 629
Pawłowice 456, 457, 458, 530, 540
Piasek, pow. pszczyński 527
Piekary Wielkie 50, 143
Pieniny 610, 611
Pierścień 449
Plzeň 128, 629
Podhale 481
Pogwizdów 279, 280, 306, 327
Polskie Herby 141
Pomorze 94, 141, 142
Popielów 120
Poprad, rzeka 610, 611
powiat bielski 81, 222, 292, 367, 466, 468, 516, 517
powiat bytomski 202
powiat cieszyński 220, 221, 222, 516, 517, 528
powiat miejski Katowice 145, 202, 620
powiat pszczyński 70, 92, 120, 220, 222, 299, 326, 327, 427, 458, 514
powiat rybnicki 70, 126, 299, 326, 327, 427, 435, 455, 472, 513, 514, 529, 532, 535, 536, 537
powiat świętochłowicki 426, 474, 477, 480, 531, 536, 537
powiat tarnogórski 130, 131, 301, 319, 370, 427
Poznań (Poznańskie) 94, 124, 125, 141, 142, 148, 199, 247, 378, 476, 615, 628
- Pruchna 82
Pszczyna 92, 143, 232, 245, 246, 248, 270, 271, 305, 320, 427, 458
Pszowskie Doły 120
Pszów 83, 85, 120
- Racibórz 94
Radlin 119, 137, 514
Radom 361
Radzionków 376, 377, 378, 398, 400, 408, 427, 483
Republika Czechosłowacka 125, 128, 292, 375
Republika Saska 189, 312
Republika Weimarska 189, 567, 627
Rogi 120
Rojca 251, 253, 254, 325
Roździeń 143
Roździeń-Szopienice 439, 440, 529
Ruda 143, 239, 241, 251, 252, 305, 320, 325
Rudzica 71, 72, 73, 82, 214, 300, 326, 327
Rybnik 79, 80, 121, 136, 137, 177, 178, 179, 181, 182, 184, 300, 302, 303, 311, 321, 322, 323, 326, 328, 391, 392, 393, 438, 453, 454, 455, 456, 473, 474, 491, 529, 535, 537
Rydułtowy 251, 252, 253, 305, 325
Rzeczpospolita Polska 11, 15, 23, 25, 29, 30, 33, 38, 42, 43, 64, 78, 97, 125, 137, 138, 145, 160, 161, 163, 199, 200, 203, 210, 241, 242, 243, 244, 262, 264, 294, 336, 337, 351, 372, 375, 376, 381, 382, 403, 414, 416, 446, 465, 466, 476, 484, 485, 486, 487, 495, 509, 510, 512, 522, 544, 548, 549, 553, 559, 605, 609, 610, 614, 615, 616, 618, 628
Rzesza Niemiecka 26, 65, 78, 124, 125, 156, 178, 186, 187, 267, 282, 303, 322, 323, 376, 512
Rzeszów 193, 275, 623, 624

- Siemianowice Śląskie 194, 195, 196, 197, 229, 230, 239, 241, 294, 295, 296, 297, 298, 303, 304, 305, 306, 320, 389, 398, 406, 409, 410, 620
- Skalbmierzyce 141
- Skoczów 293, 363, 448, 449, 516, 517, 529, 532, 535, 536, 537, 620
- Slovensko 128, 627
- Sosnowiec 141
- Spisz 59, 60, 481, 617
- Strzeleckie 94
- Stuttgart 627
- Syrymin 120
- Szarlej 83, 85, 378
- Szczecin 192, 524, 625
- Szopienice 145, 146, 302, 320, 439, 440, 529, 535, 537
- Szwecja 94
- Śląsk Cieszyński 59, 60, 62, 70, 80, 81, 102, 103, 104, 115, 117, 118, 119, 126, 220, 223, 234, 288, 293, 294, 299, 300, 301, 322, 325, 326, 327, 328, 363, 375, 386, 387, 388, 389, 398, 409, 410, 462, 463, 465, 469, 498, 528, 530, 540, 559, 609, 618, 629, 630
- Śląsk Opolski 378, 496
- Świętochłowice 133, 134, 161, 162, 174, 176, 237, 239, 240, 241, 243, 305, 320, 475, 478
- Tarnowskie Góry 76, 77, 90, 131, 132, 149, 150, 151, 152, 231, 232, 233, 239, 241, 243, 266, 300, 302, 304, 305, 319, 320, 321, 371, 372, 427, 484, 496, 507, 508, 512, 531, 532, 532, 534, 536, 537
- Tarnowskie Góry, ul. Dworcowa 154
- Toruń 20, 628
- Tychy 625
- Trzyniec 528
- Udawa, rzeka 610
- Ustroń 222, 293, 620
- Warszawa 14, 29, 33, 34, 42, 50, 53, 55, 60, 65, 93, 103, 104, 139, 140, 148, 167, 179, 189, 193, 199, 207, 226, 235, 236, 237, 239, 242, 311, 312, 314, 332, 336, 338, 344, 349, 351, 372, 381, 411, 414, 444, 447, 452, 462, 476, 485, 486, 508, 512, 524, 525, 526, 559, 563, 614, 615, 621, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630
- Wełnowiec, dzielnica Katowic 145
- Wersal 615
- Wielka Dąbrówka 237, 238, 239, 305
- Wielkie Hajduki 483
- Wielkie Katowice 146, 202, 628
- Wielkie Piekary 50
- Wielki Żyglin 130, 131, 132, 301, 319
- Wieluń 141
- Wieluszów 141
- Wilno 33, 34, 331, 522
- Wirek 239, 240, 241, 244, 305, 320
- Wisła (gmina) 293, 528, 620
- Wisła (rzeka) 117, 118, 119, 222, 233, 234, 235, 290, 291, 301, 304, 306, 310, 320, 322, 327
- Wodzisław 83, 85, 438
- Wola 91, 92
- województwo krakowskie 290, 294, 310, 363, 541, 610, 629
- województwo lwowskie 610
- województwo poznańskie 148
- województwo śląskie 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 33, 34, 36, 37, 39, 46, 53, 54, 57, 59, 60, 61, 64, 69, 72, 78, 79, 84, 87, 90, 96, 97, 98, 102, 103, 104, 106, 118, 121, 126, 127, 137, 143, 163, 164, 165, 166, 169, 179, 181, 185, 187, 192, 193, 196, 198, 201, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 216, 217, 218, 220, 221, 224, 230, 244, 255, 256, 257, 258, 275, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 287, 290, 293, 294, 300, 304, 305, 306, 307, 310, 311, 312, 316, 322, 323, 325, 327, 328, 332, 338, 340, 344, 345,

- 356, 358, 359, 361, 363, 365, 366,
410, 411, 413, 414, 415, 416, 417,
419, 422, 423, 425, 426, 427, 432,
440, 443, 444, 445, 446, 452, 454,
461, 462, 464, 465, 466, 481, 482,
483, 484, 486, 487, 488, 489, 490,
491, 492, 493, 494, 495, 497, 498,
500, 509, 510, 512, 516, 524, 531,
5536, 537, 539, 540, 541, 543, 544,
545, 551, 559, 561, 562, 565, 567,
568, 576, 609, 610, 612, 614, 615,
616, 617, 618, 619, 620, 62s1, 622,
624, 625, 626, 627, 628, 629, 630
Wola 91, 92
Wrocław 20, 152, 446, 476, 559, 625,
627, 628, 630
Zagłębie Chrzanowskie 273
Zagłębie Dąbrowskie 98, 124, 273
Zagłębie Ostrawsko-Karwińskie 126,
127, 129
Zagłębie Ruhry 76, 77, 101, 300, 319
Zagłębie Śląskie 274
Załęże, dzielnica Katowic 145, 146,
157
Zamość 624
Zaolzie 557, 559, 564, 573, 628
Zawada, pow. pszczyński 120
Zduńska Wola 141
Ziemia cieszyńska 361
Ziemie Odzyskane Śląska Cieszyńskie-
go 498, 559, 609, 610, 618
Ziemie zachodnie Rzeczypospolitej Pol-
skiej 125, 476, 615, 628
Żory 239, 241, 305, 320
Źródłowisko Udawy 610

Indeks opracowała
Agnieszka M. Behrendt

Indeks przedmiotowy

- Administracja centralna 19, 20, 33,
34, 414, 446, 452, 524, 563, 635
Austriackie Ministerstwo Oświaty
106
Austriackie Ministerstwo Robót Pub-
licznych 104
Dyrekcja Funduszu Bezrobocia
w Warszawie 235, 236
Generalna Dyrekcja Monopoli Tyto-
niowego w Warszawie 239
Główny Urząd Bezrobocia 220,
502
Główny Urząd Celny 62
Główny Urząd Rent Wojskowych
157, 158, 163, 173, 174, 175,
176, 303
Komisja Międzyministerialna 72,
74
Minister Pracy i Opieki Społecz-
nej 169, 502, 510, 562, 563,
564, 565
Minister Przemysłu i Handlu 212,
344
Minister Skarbu 62, 94, 95, 169,
192, 193, 211, 212, 213, 227, 233,
235, 240, 242, 244, 360, 442, 486,
487, 488
Minister Spraw Wewnętrznych 15,
59, 127, 224, 225, 277, 312, 344,
349, 350, 360, 447, 482, 483
Minister Spraw Wojskowych 59,
189, 190, 235, 299, 312
Minister Sprawiedliwości 137, 169,
188, 222, 227, 228, 232, 233, 234,
235, 236, 262, 269, 311, 313, 339,
344, 447, 451, 452, 453, 462, 464,
465, 508, 509, 524
Minister Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego 266
Minister Zdrowia 344
Minister Zdrowia Publicznego 166,
344
Ministerjum Handlu i Przemysłu
103, 169
Ministerstwo Kolei Państwowych
68, 235, 293
Ministerstwo Kolei Żelaznych 68,
103, 141
Ministerstwo Pracy i Opieki Społecz-
nej 148, 169, 188, 222, 227,
228, 232, 233, 234, 235, 236,
262, 269, 451, 452, 453, 462,
464, 465, 502, 508, 509, 510, 522,
524, 525, 526, 562, 563, 564, 565
Ministerstwo Pruskie dla Spraw
Medycynalnych 186, 202
Ministerstwo Przemysłu i Handlu
62, 235, 509
Ministerstwo Robót Publicznych
92, 235
Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Pań-
stwowych 72, 73, 235
Ministerstwo Skarbu 213, 227, 441,
491, 510

- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych 15, 127, 141, 224, 225, 349, 350, 400, 401, 405, 414, 415, 416, 491
- Ministerstwo Spraw Wojskowych 189, 190
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych 127, 129, 207
- Ministerstwo Sprawiedliwości 137, 138, 139, 311
- Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego 266, 296
- Naczelna Izba Kontroli Państwa 242, 491
- Naczelnik Państwa 20
- Naczelnny Zarząd Monopoli Tytoniowego 242
- Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy 97
- Prezydium Rady Ministrów 141, 350, 415, 416, 470, 484, 485, 496
- Rada Ministrów 15, 37, 209, 221, 222, 442, 443, 444, 510, 549
- Rząd centralny 268, 269, 508
- Rząd Polski 269
- Rząd Rzeczypospolitej Polskiej 498, 504, 506, 512, 531
- Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 97
- Administracyjny obszar województwa śląskiego 498, 531
- Akcja Wojewódzka* 226, 227, 304, 320, 321
- Apropozycja
- Zob. cukier, mięso, sól, węgiel
- Aresztowanie posła Rumpfelda 63, 64, 299
- Bank Gospodarstwa Krajowego w Warszawie 525
- Biura Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach 68
- Budowa dworca kolejowego w Cieszynie 292, 306
- Budowa szpitala kosztem Skarbu Śląskiego 394
- Cech rzeźniczy w Rybniku 79, 80, 300, 321, 323
- Cepry 481
- Cukier 61, 299, 319, 321, 503
- Diety (Djety) 29, 144, 145, 302, 328, 329, 357, 422, 423, 433, 442, 561
- Domy po b. pruskich urzędnikach celnych 91, 92, 300, 319
- „Deutsche — Lesehalle” 113, 115
- Drukarnia Śląska 520, 521, 522
- Dyrekcja Kolei Państwowych w Katowicach 288, 293, 294
- Dyrekcja Kolei Państwowych w Krakowie 101, 102, 103, 287, 288, 293, 294, 306, 310, 327, 328
- Dwory byłej Komory Cieszyńskiej 71, 73
- Dworzec kolejowy w Cieszynie 293, 306
- Egzystencja, praca, zarobek 466, 467, 530
- Eksmisja robotników rolnych w Rudzicy 71, 72, 300
- Eksmisja rodzin robotników rolnych w Leszczynach 471, 472, 530
- Fabryki
- Fabryka Azotu w Chorzowie 92, 93, 94, 196, 197, 300, 322, 323, 324
- Fabryka cementu w Golezowie 500, 501, 503, 506, 531
- Fabryka Hagenscheindta w Gliwicach 98
- Fabryka mebli giętych Thonet — Mundus w Bielsku 360, 361, 362, 394, 407
- Fabryka towarów emaljowanych w Gotartowicach 77
- Fabryka wyrobów drzewnych Larischa — Mönnicha 215

- Fabryka Związków Azotowych w Siemianowicach 194, 195, 196, 303
- Filmy niemoralne w Katowicach 138, 139, 140, 302, 315, 319
- Fundusze
- Fundusz Bezrobocia robotników zatrudnionych przy regulacji Wisły 233, 234, 235, 304, 327
  - Fundusz Bezrobocia w Cieszynie 220
  - Fundusz Bezrobocia, zasiłek dla robotników z goleszowskiej fabryki cementu 500, 501, 531
  - Fundusz stypendialny im. K. Miarki i P. Stalmacha 459, 460, 530
- Funkcjonariusze państwowi 178, 179, 242, 256, 258, 491, 617
- Galileusz 481
- Generalna Dyrekcja Zjednoczonych Hut Królewskiej i Laury 168, 169
- Gorol (góral) 481
- Gospoda Kajzera w Ochabach 81
- Gospodarka gminna w Knurowie 390, 391, 398, 409, 410
- Górnoślaskie Towarzystwo Akcyjne dla Przemysłu Drzewnego 155
- Hotel *Wiener Hof* w Katowicach 68
- Hurtownie tytoniowe 239, 241, 305, 320, 576
- Huty
- Bismarckhuta (*Bismarckhütte*) 63, 299, 321, 323
  - Gieschehütte* 145, 146, 302
  - Huta Baildon 145, 146, 302, 320, 582
  - Huta Ferrum 77
  - Huta *Giesche* 145, 146, 302, 320
  - Huta Królewska 50, 63, 112, 132, 135, 168, 169, 170, 171, 196, 227, 239, 241, 245, 250, 301, 305, 319, 320, 321, 450, 451, 452, 453, 471, 518, 519, 520, 529, 538, 539, 619
  - Huta Laura 75, 83, 85, 167, 168, 169, 170, 194, 195, 196, 197, 303, 322, 323, 389, 398, 406, 409, 410, 471, 620
  - Huta Pokój 134, 135, 136, 303, 319, 321
  - Huta Zgoda 168, 170
  - Laurahütte* 74, 300, 321, 323
- Interpelacje poselskie *passim*
- Inwalidzi
- Inwalidzi wojenni i ich pozostali 156, 159, 302
  - Niemiecki Związek Inwalidów Wojennych 424
  - Polski Związek Inwalidów Wojennych 424
  - Śląski Zarząd Wojewódzkiego Związku Inwalidów Wojennych 243
  - Śląski Związek Inwalidów Wojennych 157, 163, 240
  - Śląski Związek Inwalidów Wojennych w Załężu 157
  - Wojewódzki Związek Inwalidów Wojennych 157, 175, 240, 243, 244, 424, 425
  - Zjednoczenie Inwalidów Wojennych i Pozostałych Województwa Śląskiego 243, 425
  - Związek Inwalidów Wojennych 157, 164, 175, 240, 243, 424
  - Związek Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej 240, 244, 424
  - Związek Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej w Nowym Bytomiu 240, 244, 245, 424, 425
- Język niemiecki w restauracjach Bielska 170, 172, 173, 303

- Jogi állam* 11
- Karteles Związków Zawodowych 377
- Karty cyrkulacyjne 133, 134, 301
- Karty imieninowe dla marszałka Józefa Piłsudskiego 439, 440, 529, 535, 537
- Kasy brackie 509
- Kasy sierocy na Śląsku Cieszyńskim 388, 389, 398, 409, 410
- Kawiarnia Bauera w Bielsku 385, 386
- Kinoteatr Kammerlichspiele w Katowicach 138, 139, 302, 319
- Kluby poselskie w Sejmie Śląskim
- Klub Chrześcijańskiego Zjednoczenia Ludowego 12, 23, 48, 50, 60, 61, 65, 66, 67, 76, 90, 91, 98, 107, 110, 130, 132, 134, 138, 140, 142, 145, 149, 306, 315, 318, 319, 580, 613, 626
- Klub Chrześcijańskiej Demokracji 9, 12, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 173, 174, 188, 191, 194, 198, 201, 205, 226, 227, 229, 230, 231, 239, 242, 245, 270, 271, 274, 283, 284, 288, 290, 291, 294, 295, 306, 307, 308, 315, 318, 319, 320, 321, 328, 329, 330, 356, 358, 421, 504, 575, 576, 577, 613, 626
- Klub Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Pracy 338, 356, 357, 360, 361, 394, 398, 399, 406, 407, 408, 421, 422, 433, 434, 480, 503, 505, 506, 513, 532, 533, 535, 543, 545, 561, 575
- Klub Narodowej Partii Robotniczej 40, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 63, 69, 70, 74, 79, 92, 93, 96, 100, 111, 117, 119, 147, 167, 177, 182, 186, 187, 188, 191, 198, 201, 205, 207, 208, 209, 210, 212, 216, 217, 219, 223, 255, 257, 266, 274, 280, 281, 283, 306, 307, 308, 315, 316, 318, 321, 322, 323, 328, 329, 330, 356, 358, 420, 504, 575, 576, 624
- Klub Niemiecki 9, 48, 49, 50, 52, 54, 55, 60, 77, 78, 79, 83, 84, 85, 88, 103, 104, 107, 110, 133, 134, 170, 172, 188, 191, 194, 197, 198, 207, 251, 252, 272, 273, 306, 307, 308, 315, 316, 318, 324, 325, 329, 330, 356, 376, 384, 385, 386, 394, 395, 398, 399, 400, 406, 408, 409, 420, 421, 445, 446, 456, 458, 462, 463, 464, 465, 467, 470, 471, 472, 498, 499, 518, 520, 530, 532, 533, 538, 539, 540, 573, 576, 577
- Klub Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji 49, 54, 55, 318, 330
- Klub Polskiej Partii Socjalistycznej 50, 51, 52, 54, 55, 318
- Klub Śląskiej Partii Socjalistycznej 54, 55, 318, 330
- Klub Zespołu Posłów Chrześcijańskiej Demokracji i Narodowej Partii Robotniczej 48, 50, 198, 274, 276, 277, 283, 284, 286, 315, 328, 329, 356, 357, 370, 394, 395, 398, 406, 410, 420, 421, 426, 436, 439, 442, 448, 453, 455, 460, 474, 477, 482, 484, 486, 489, 496, 506, 507, 508, 513, 514, 516, 517, 520, 523, 524, 527, 532, 533, 534, 535, 536, 575, 576, 577
- Klub Związku Pracy 49, 50, 55, 207, 208, 318
- Knappschaftsverein* w Gliwicach 266, 268, 269, 615
- Koleje na Górnym Śląsku 68, 141, 302
- Koleje na Śląsku Cieszyńskim 102, 288, 293, 294, 301, 306, 326
- Komisja Konstytucyjna Sejmu Ustawodawczego 21

Komisje Sejmu Śląskiego

Komisja Budżetowa 50, 193, 194,
331, 348, 349, 490, 493, 497

Komisja Budżetowo-Skarbowa 348,
349, 497

Komisja Kompetencyjna 192

Komisja Konstytucyjna 20, 21

Komisja Mieszkaniowa 72, 73,
193

Nadzwyczajna Komisja Ustrojowa
419

Komisja Pracy i Opieki Społecznej
462, 518

Komisja Prawnicza 34, 493

Komisja Regulaminowa 22, 23, 24,
25, 26, 28, 29, 30, 39, 40, 51,
334, 335, 336, 337, 346, 357, 546,
547

Komisja Socjalna 156, 157, 158,
159, 160, 161, 173, 174, 302,
328, 329, 330, 493

Komisja Szkolna 57, 58, 68, 299,
328, 329, 330

Konfiskata gazet polskich 274, 277,
306, 372, 374, 394

Konfiskata „Polonii” 276, 277, 283,
284, 286, 306, 315, 318, 328,
329

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej
w Morawskiej Ostrawie 126, 127,
128

Konwencja Genewska 83, 84, 85, 86,
87, 97, 133, 134, 199, 202, 203, 210,
300, 301, 315, 317, 324, 377, 379,
560, 627, 628

Konwencja między Rzeczpospolitą Pol-
ską a Republiką Czechosłowacką
o ułatwieniach w małym ruchu gra-
nicznym, z 1925 roku 375

Konwent Seniorów 13, 332, 358

Kopalnie węgla kamiennego

Kopalnia „Blücher” w Boguszowicach
514, 515

Kopalnia „Bóg z nami” w Łaziskach
Średnich 100, 101, 301, 322, 323

Kopalnia „Brada” w powiecie psz-
czyńskim 514, 515

Kopalnia „Chasse-Fanny” 75

Kopalnia Dellbrück w Makoszowach
268

Kopalnia „Donnersmarck” w Chwało-
wicach 514, 515

Kopalnia „Emma” w Radlinie 514,
515

Kopalnia „Ficinus” 75

Kopalnia Giesche 450

Kopalnia „Heinitz” 76

Kopalnia „Hoym” w Niewiadomiu
514, 515

Kopalnia „Hrabina Laura” 75

Kopalnia „Knoff” 75, 76

Kopalnia „Laurahucka” — (*Laurahüt-
tegrube*) 74, 75, 76, 300, 321,
323

Kopalnia „Neue Hohenlohe” 75

Kopalnia „Niemcy” 450

Kopalnia „Richterschächte” 450

Kopalnia „Roemer” („Rymer”) w Nie-
dobczycach 514, 515

Kopalnia „Silesia” w Dziedzicach
65, 66, 299

Kopalnie księcia pszczyńskiego 101

Kopalnie w powiecie rybnickim
513, 514, 515, 532, 536, 537

Kościół

nadużycia dla celów politycznych
80, 81, 300, 326

odnowienie kościoła w Wielkim Żyg-
linie 130, 131, 301, 319

parafia starokatolicka w Katowicach
50, 198, 199, 201, 202, 203, 204,
205, 207, 208, 303, 308, 315,
318, 328, 329, 587

Landeskultur 36

Landrecht Pruski 199, 204, 246, 615,
627

- Landtag* 36
Leseverein 113, 115
Lokalbedarf 261
Lokal Latochy w Radzionkowie 376, 377
Lokal restauracyjny Waksbergowej w Drogomyślu 249
Lokale dla polskich towarzystw kulturalnych w Bielsku 113, 301, 319
- Lokalna administracja rządowa
Delegatura Głównego Urzędu Ziemińskiego w Cieszynie 72
Dyrekcja Okręgu Skarbowego w Cieszynie 62
Dyrekcja Państwowego Monopoli Spirytusowego 468
Dyrekcja Policji w Bielsku 116, 170, 171, 172, 173, 362, 619
Dyrekcja Policji w Katowicach 124, 139, 140, 165, 166, 171, 172, 196, 197, 260, 261 382, 619
Dyrekcja Policji w Królewskiej Hucie 171, 250, 619
Główna Komenda Policji Województwa Śląskiego 216, 256, 257, 258, 474
Główny Urząd Celny w Cieszynie 62
Inspekcja pracy 453
Inspektor Pracy 179, 363, 450, 451, 452, 453, 529, 538
Inspekcja Przemysłu i Handlu w Królewskiej Hucie 135, 168
Izby Skarbowe 240
- Komisarz Demobilizacyjny 168, 169, 170, 218, 219, 515
Komisja Cenzuralna w Katowicach 139, 140, 315
Komisja Parytetyczna w Bielsku 69, 70, 115, 299, 321, 323
Krakowski Urząd Wojewódzki 292
Kurator szkolny 296
- Naczelnia Rada Ludowa na Górnym Śląsku 9, 14, 613
Naczelnik okręgowy w Świętochłowicach 133, 134
Naczelnik Urzędu Okręgowego w Czuchowie 471, 472, 473, 530
Naczelnik Urzędu Okręgowego w Jędrysku 371
Naczelnik Wydziału Akcyz i Monopolów 240, 466, 468, 470
Naczelnik Wydziału Zdrowia 165, 167
Obwodowy Fundusz Bezrobocia w Katowicach 501, 503
Obwodowy Zarząd Funduszu Bezrobocia w Cieszynie 220, 221, 234, 235, 236, 304, 326, 327
Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych w Krakowie 291, 292
Okręgowa Rada Gospodarcza 451
Okręgowy Komisarz Mieszkaniowy 186, 187
Okręgowy Zarząd Funduszu Bezrobocia w Cieszynie 220, 221, 234, 235, 236, 304, 326, 327, 328
Państwowe Zakłady Górnicze i Hutnicze 169
Państwowy Urząd Wodny w Oświęcimiu 291, 292
Powiatowa Komenda Policji Wojewódzkiej w Pszczynie 92
Powiatowy Urząd Budowlany w Cieszynie 117
Prezydent Kraju 36
Prezydium Rządu Krajowego w Ostrawie 126
Rząd Krajowy w Opawie 129
Skarb Śląski 76, 118, 122, 179, 192, 288, 289, 293, 306, 320, 357, 358, 394, 410, 411, 423, 425, 433, 441, 442, 443, 445, 483, 486, 487, 488, 489, 495, 509, 510, 524, 526, 529, 531, 535, 536, 537, 620
Starosta cieszyński 527, 532
Starosta pszczyński 245, 246, 247, 248
Starosta rybnicki 391

- Starosta świętochłowicki 243, 478
Starosta tarnogórski 495
Starostwo w Białej 291
Starostwo w Bielsku 66, 225, 364
Starostwo w Cieszynie 225, 527, 528, 532, 539
Starostwo w Hulczynie 126, 127, 128
Starostwo w Katowicach 194, 195, 196, 197, 227
Starostwo w Knurowie 390, 454
Starostwo w Oświęcimiu 291
Starostwo w Rybniku 121, 391, 455, 473
Starostwo w Świętochłowicach 134, 237, 240, 241, 243, 475, 476, 478
Starostwo w Tarnowskich Górach 371, 372, 495
Śląska Izba Obrachunkowa 21, 22
Śląski Urząd Wojewódzki 14, 34, 41, 46, 58, 65, 85, 87, 95, 96, 118, 122, 131, 132, 134, 162, 166, 173, 176, 177, 178, 179, 180, 192, 193, 211, 213, 218, 219, 225, 227, 228, 232, 233, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 260, 277, 278, 285, 286, 291, 292, 296, 298, 305, 307, 308, 320, 348, 359, 368, 382, 391, 399, 404, 417, 424, 435, 448, 455, 456, 466, 467, 468, 469, 470, 473, 482, 484, 486, 488, 489, 491, 495, 503, 509, 511, 518, 519, 521, 523, 525, 526, 531, 536, 537, 551, 557, 558, 613
Urząd Akcyz i Monopolów w Rybniku 121
Urząd Miejski w Tarnowskich Górach 151, 155
Urząd Okręgowy w Pawłowicach 457, 458, 459
Urząd Pośrednictwa Pracy 195, 196, 222, 260, 518, 519
Urząd Rent Wojskowych w Świętochłowicach 161, 162, 174, 175
Urząd Rozjemczy dla Spraw Mieszkaniowych 92
Urząd Skarbowy w Siemianowicach 229, 230, 304, 320
Urząd Skarbowy w Tarnowskich Górach 152
Urząd Szkolny w Wodzisławiu 438
Urząd Wojewódzki w Katowicach 10, 14, 34, 41, 46, 65, 85, 87, 95, 96, 115, 118, 122, 131, 132, 134, 155, 162, 166, 173, 177, 178, 179, 180, 192, 193, 211, 213, 218, 219, 225, 227, 228, 232, 233, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 260, 277, 285, 286, 291, 292, 238, 296, 298, 305, 307, 308, 320, 348, 359, 368, 382, 391, 399, 404, 417, 424, 435, 448, 455, 456, 461, 466, 467, 468, 469, 470, 473, 482, 483, 486, 488, 489, 491, 495, 503, 509, 511, 518, 519, 521, 523, 525, 526, 531, 536, 537, 551, 557, 558, 613
Urząd Ziemski 71
Wojewoda śląski *passim*
Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa w Świętochłowicach 237
Wojewódzki Urząd Budowlany w Katowicach 117
Wojewódzki Urząd Budowlany w Tarnowskich Górach 131, 132
Wojewódzki Urząd Mieszkaniowy w Tarnowskich Górach 150
Wojewódzki Urząd Ubezpieczeń 71, 147, 148
Wojewódzki Zakład dla Umysłowo Chorych w Lublińcu i Rybniku 178, 179, 184
Wojewódzki Zakład dla Umysłowo Chorych w Rybniku 177, 178, 181, 182, 303, 322, 491
Wydział Opieki Społecznej 160
Lokalna administracja samorządowa
Burmistrz Katowic 482
Burmistrz Mikołowa 483
Burmistrz Siemianowic 295, 296

- Burmistrz Skoczowa 448, 449, 529, 535, 537
 Burmistrz Tarnowskich Gór 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 302, 320
 Gmina parafialna Żyglin 130, 131, 132, 302
 Gmina Siemianowicka 294
 Gmina starokatolicka w Katowicach 207
 Kasa chorych 504
 Kasy Chorych w Cieszynie i Bielsku 462, 463, 464, 530, 540, 541
 Kasy Chorych na Górnym Śląsku 220, 228, 504, 515, 532, 539
 Komisaryczne rady załogowe 450, 451, 452, 529, 538
 Komisaryczni naczelnicy gmin 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 435, 475, 477, 478, 479, 480, 529, 534, 535, 537
 Komisaryczny naczelnik gminy w Łagiewnikach 474, 476, 477, 478, 481, 531, 534, 536, 537
 Komunalna Kasa Oszczędności w Bielsku 363, 364, 365, 366, 367, 369, 394, 404, 409, 410, 618, 620
 Komunalny Urząd Pośrednictwa Pracy w Cieszynie 222
Landesausschuss 36
 Magistrat w Bielsku 114
 Magistrat w Tarnowskich Górach 90, 152, 154, 155, 156, 300, 319, 321
 Naczelnik gminy Golasowice i Pawłowice 456, 457, 458, 459, 530, 540
 Naczelnik gminy w Knurowie 390, 391, 410
 Naczelnik gminy w Łagiewnikach 475, 476, 477, 478, 479
 Naczelnik gminy Radzionków 483
 Naczelnik gminy Wielkie Hajduki 483
 Naczelny Prezes Regencji 36, 181
 Okręgowa kasa chorych 462
 Rada gminna w Bielsku 364
 Rada gminna w Łagiewnikach 475, 477, 478
 Rada gminna w Siemianowicach 295, 296
 Rada Krajowa 18, 19, 21
 Rada Miejska w Tarnowskich Górach 150, 152, 153
 Rada Prowincjonalna 36
 Rada Szkolna Powiatowa w Bielsku 81
 Rada Szkolna Powiatowa w Cieszynie 81, 262, 263, 264, 265
 Rada Wojewódzka 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 47, 57, 60, 66, 74, 76, 79, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 149, 151, 156, 160, 162, 175, 177, 178, 181, 182, 184, 185, 192, 218, 263, 264, 265, 266, 268, 289, 303, 306, 307, 308, 309, 310, 312, 313, 317, 320, 322, 332, 337, 338, 339, 343, 344, 345, 352, 355, 357, 358, 363, 364, 365, 369, 370, 383, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 398, 399, 403, 404, 409, 410, 414, 417, 433, 434, 448, 459, 460, 461, 462, 475, 489, 490, 493, 494, 499, 500, 510, 530, 532, 533, 536, 537, 539, 540, 541, 544, 550, 551, 567, 571, 613, 620, 622, 627
 Rada Zakładowa 93, 95, 177, 178, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 303, 322
 Rada Załogowa Fabryki Azotu w Chorzowie 93, 95
 Rada Załogowa w Hucie „Królewskiej” 450, 451, 452, 453, 529
 Sołtys z Wielkiej Dąbrówki 237, 238, 305
 Lokaut rzemieślników i robotników 216, 217, 304, 316, 322, 323
 Marszałek Sejmu Śląskiego *passim*

- Masowe wypowiedzenia w Hucie Laury 167, 168, 303
- Mieszkania
Eksmisja rodzin robotników rolnych w Leszczynach 471, 472, 530
Nędza mieszkaniowa 91, 186, 187, 303, 322, 323
Wohnungsnot 186, 188, 622
- Mięso 619
- Mniejszość niemiecka, prawo do życia, pracy i zarobku 83, 84, 85, 87, 195, 197, 325, 408, 409, 465, 467, 530
- Monopol spirytusowy 192, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 280, 281, 304, 306, 322, 323, 468, 469, 618
- Nadużycia rzeźników w Królewskiej Hucie 132, 301
- Nadużycia i sprzeniewierzenia 527, 532
- Nadużycie władzy przez naczelnika Urzędu Okręgowego z Czuchowa i posterunek policji w Czerwionce 471, 472, 473, 530, 540, 541
- Najazd wojsk czeskich w styczniu 1919 roku, wypłaty odszkodowań 386, 387, 398, 409, 410
- Napad na obywateli polskich narodowości niemieckiej 251, 252, 253, 254, 305, 324
- Nauczyciele
niewłaściwe zachowanie kierownika szkoły w Bijasowicach 270, 271, 305, 320, 321
niewypłacanie nauczycielom poborów służbowych 56, 57, 299, 325, 327
obowiązki nauczycieli z zakresu nauki religii 370, 371, 412
pobicie ucznia Szuścika 435, 437, 438, 529, 535, 537
pobicie uczniów szkoły ludowej w Rożdżeniu-Szopienicach 439, 440, 529, 535, 537
stosunki służbowe nauczycieli w województwie śląskim, ustawa emerytalna 482, 483, 484, 486, 489, 490, 491, 493, 494, 495, 531, 536, 616, 620
- Niemiecka Szkoła Wermistrzów 60
- Niemiecki Związek Ludowy 197
- Niemieckie Bractwa Górnicze 507, 508, 511, 532, 536, 537
- Niemieckie Chrześcijańskie Związki Zawodowe 379, 398
- Niemieckie Spółki Brackie 512
- Nieodpowiednie funkcjonowanie władz skarbowych 119, 301
- Niepilok 481
- Nieprawidłowy rozdział hurtowni tytoniowych 239, 241, 305
- Nieprzyjmowanie śląskich kolejarzy do pracy na dworcu w Dziedzicach 287, 306
- Obsadzanie posady dyrektora szkoły w Cieszynie 262, 263, 305
- Oddział Konny Policji Wojewódzkiej w Bielsku 258
- Odwołanie w kwestii budowlanej 391, 392, 398
- Ofiary Zagłębia Ruhry 76
- Ordynacja wyborcza do Sejmu Śląskiego 445, 447, 482, 484, 529, 531, 624, 627, 629
- Państwo prawa 11
- Państwowy Komitet Pomocy dla Bezrobotnych 497
- Parafia Ochaby na Śląsku Cieszyńskim 80, 81, 82, 300, 326
- Parafia starokatolicka w Katowicach 50, 198, 199, 201, 202, 203, 204, 205, 207, 208, 303, 308, 315, 318, 328, 329, 587
- Parowozy, braki 67, 68, 299, 319
- Paszportowe trudności 125, 126, 301
- Pieniądze sieroce na Śląsku Cieszyńskim 388, 398
- Płace, dodatek uposażeniowy pracowników płatnych ze Skarbu Śląskiego

- i przez związki zawodowe i samorządowe 441, 442, 443, 444, 445, 529, 535, 537, 619
- Podatki, udziały podatków należące się gminom 119, 121, 122, 143, 229, 230, 304, 320
- Podburzanie ludności do gwałtów 80, 81, 300, 326
- Podział administracyjny państwa
- województwo krakowskie 290, 294, 310, 363, 541, 610, 629
  - województwo lwowskie 610
  - województwo poznańskie 148
  - województwo śląskie 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 33, 34, 36, 37, 39, 46, 53, 54, 57, 59, 60, 61, 64, 69, 72, 78, 79, 84, 87, 90, 96, 97, 98, 102, 103, 104, 106, 118, 121, 126, 127, 137, 143, 163, 164, 165, 166, 169, 179, 181, 185, 187, 192, 193, 196, 198, 201, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 216, 217, 218, 220, 221, 224, 230, 244, 255, 256, 257, 258, 275, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 287, 290, 293, 294, 300, 304, 305, 306, 307, 310, 311, 312, 316, 322, 323, 325, 327, 328, 332, 338, 340, 344, 345, 356, 358, 359, 361, 363, 365, 366, 410, 411, 413, 414, 415, 416, 417, 419, 422, 423, 425, 426, 427, 432, 440, 443, 444, 445, 446, 452, 454, 461, 462, 464, 465, 466, 481, 482, 483, 484, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 497, 498, 500, 509, 510, 512, 516, 524, 531, 5536, 537, 539, 540, 541, 543, 544, 545, 551, 559, 561, 562, 565, 567, 568, 576, 609, 610, 612, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630
  - powiat bielski 56, 57, 81, 222, 292, 367, 466, 468, 516, 517
  - powiat cieszyński 56, 57, 220, 221, 222, 516, 517, 528
  - powiat katowicki miejski 145, 202, 620
  - powiat oświęcimski 292
  - powiat pszczyński 70, 71, 92, 120, 121, 220, 222, 299, 326, 327, 427, 458, 514
  - powiat rybnicki 70, 126, 129, 220, 299, 326, 327, 427, 435, 455, 472, 513, 514, 529, 532, 535, 536, 537
  - powiat świętochłowicki 134, 426, 474, 477, 480, 531, 536, 537
  - powiat tarnogórski 130, 131, 301, 319, 370, 427
  - gmina Cieszyn 263, 264, 266
  - gmina Łagiewniki 475, 476, 477, 478
  - gmina Ochaby 80, 81, 82
  - gmina Siemianowice 194, 196, 294, 295, 296, 297
  - gmina starokatolicka w Katowicach 207
  - gmina Żyglin 131
- Pogwałcenie ustawy o radach zakładowych w Wojewódzkim Zakładzie dla Umysłowo Chorych w Rybniku 177, 182, 303
- Policja wojewódzka
- Aresztowanie posła Rumpfelda 63, 64, 65, 299, 325, 328
  - Bezprawna rewizja w księgarni robotniczej 112, 301
  - Brak nadzoru policyjnego w Bielsku 384, 385, 398, 408, 409
  - Główna Komenda Policji Województwa Śląskiego 216, 256, 257, 258, 474
  - Komenda Policji Wojewódzkiej w Cieszynie 249
  - Komenda Rezerwy Policji Wojewódzkiej w Katowicach 257

- Niewłaściwe postępowanie na granicy państwa 499, 531
Oddział Konny Policji Wojewódzkiej w Bielsku 258
Pobicie Roberta Moja 279, 280, 306, 327
Pobicie robotnika w Goleiszowie 245, 248
Posterunek policji w Czerwionce 471, 472, 473, 530, 540, 541
Postępowanie posterunkowego Kani w Jasienicy 214, 215, 304
Postępowanie wobec strajkujących robotników w Bielsku 115, 301, 326
Rozwiązanie wiecu w Rybniku, rozpędzanie i bicie uczestników wiecu 453, 454 455, 456, 529, 535, 537
Rozwiązanie Zjazdu Delegatów ChD w Skoczowie 516, 517, 532, 536, 537
Zamknięcie konsumu w Puńczowie 245, 250
Zranienie studentów w Bielsku 67, 299
Zwolnienie funkcjonariuszy policji 255, 256, 257, 258, 259, 305
- Politechnika na Górnym Śląsku 462
Polska Spółka Bracka w Tarnowskich Górach 512
Polski Komisariat Plebiscytowy 18, 21
Polski Komisarz do Spraw Pracy na Górnym Śląsku 98
- Polskie towarzystwa kulturalne w Bielsku
Kasyno Polskie 113, 115
Komitet Opieki nad Żołnierzem 113, 114
Narodowa Organizacja Kobiet 113, 114
Polski Związek Obywatelski 113, 115
- Polskie Towarzystwo Śpiewackie 113, 114
Polskie Towarzystwo Teatralne 113, 114
Towarzystwo „Bursa Polska” 113, 114
Towarzystwo „Sokół” 113, 114
- Posłowie Sejmu Śląskiego
Diety (djety) 29, 144, 145, 302, 328, 329, 357, 422, 423, 433, 442, 561
Dziki poseł 50, 51, 188, 338, 421
Immunitet parlamentarny 51, 65, 136, 137, 138, 311, 339, 357, 561, 624, 625
Nietykalność poselska 63, 64, 65, 136, 137, 138, 299, 302, 311, 326, 328, 332, 357, 423, 561
- Pośrednictwo pracy 259, 260, 261, 262, 305, 327, 617
Potrzeba miejscowa (*Lokalbedarf*) 261
Powiatowy Urząd Budowlany w Cieszynie 117
Powstańcy śląscy, napad na obywateli polskich narodowości niemieckiej 251, 252, 253, 254, 305, 324
Pozwolenie na przenoszenie żywności za granicę 62, 299
- Prasa
Konfiskata gazet polskich 274, 277, 279, 283, 284, 306, 315, 328, 329, 372, 373, 374, 390, 394, 396, 409, 410
Konfiskata „Polonii” 276, 283, 284, 286, 306, 315, 318, 328, 329
- Prawo
Allgemeines Landrecht für die preussischen Staaten, vom 1794 204, 247, 475, 615, 621, 627
Allerhöchste Kabinet — Order, vom 1821 201, 621

- Austriackie ustawy konstytucyjne 1848—1903 82, 250, 615
- Betriebsrätegesetz, vom 1920* 177, 178, 180, 182, 183, 184, 450, 452, 622
- Dekret naczelnika państwa o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego, z 1918 roku 483
- Dekret prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych na Odzyskane Ziemie Śląska Cieszyńskiego, z 1938 roku 610, 618
- Dekret prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o zjednoczeniu Odzyskanych Ziem Śląska Cieszyńskiego z Rzeczpospolitą Polską, z 1938 roku 559, 609, 618
- Gesetz über die allgemeine Landesverwaltung, vom 1883* 154, 247, 475, 621
- Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską, z 1925 roku 200, 203, 381
- Konstytucja RP, z 1921 roku 43, 46, 343, 414, 442, 465
- Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, z 1925 roku 375, 615
- Niemiecki kodeks karny, z 1871 roku 124, 125, 476
- Ustawa zmieniająca i uzupełniająca Konstytucję Rzeczypospolitej, z 1926 roku 275, 618
- Okólnik ministra spraw wewnętrznych, z 1926 roku 349, 351
- Ordynacja dla gmin wiejskich, z 1891 roku 426, 427, 432, 474, 479
- Ordynacja gminna (austriacka), z 1863 roku 448
- Polski kodeks karny, z 1932 roku 125, 618
- Polsko-Niemiecka Konwencja Górnośląska, z 1922 roku 78, 104, 199, 210, 377, 615, 619
- Polsko-Niemiecka Umowa Likwidacyjna, z 1931 roku 512
- Powszechne prawo krajowe dla państw pruskich, z 1794 roku 124, 199, 200, 204, 247, 378, 615
- Prawo wyborcze do Sejmu Śląskiego 22, 446, 484, 486, 559, 605
- Pruski kodeks karny, z 1870 roku 476
- Reichsknappschaftsgesetz, vom 1923* 97, 267, 507, 622
- Rozporządzenie Dyrektora Policji w Bielsku, z 1924 roku 170, 171
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, z 1924 roku 169, 235, 236, 617
- Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej w sprawie oddziału Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków i oddziału Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego, z 1934 roku 562, 618
- Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o ustanowieniu cła wywozowego od masła, z 1929 roku 375, 618
- Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie ustanowienia cła wywozowego na jaja, z 1928 roku 375, 618
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie tekstu dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego, z 1922 roku 616

- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o komunalnych kasach oszczędności, z 1927 roku 365, 366, 618, 620
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o monopolu spirytusowym, z 1927 roku 468, 469, 618
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o zakładach leczniczych, z 1928 roku 360, 618
- Rozporządzenie Śląskiej Rady Wojewódzkiej w sprawie podniesienia zasiłków dla osób, którym niemieckie instytucje wstrzymały renty, z 1928 roku 268, 510, 620
- Rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu do rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o monopolu spirytusowym, z 1928 roku 469, 618
- Rozporządzenie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o zakładach leczniczych, z 1928 roku 360, 618
- Umowa Polsko-Czeskosłowacka w sprawach prawnych i finansowych, z 1925 roku 389, 615
- Ustawa o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego, z 1933 roku 551, 564, 618
- Ustawa emerytalna funkcjonariuszów państwowych, z 1921 roku 486, 487, 488, 489, 531, 536, 537, 616
- Ustawa emerytalna funkcjonariuszów państwowych, z 1923 roku 256, 258, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 493, 616
- Ustawa o monopolu spirytusowym, z 1924 roku 209, 210, 211, 212, 213, 281, 468, 469, 618
- Ustawa niemiecka o zgromadzeniach, z 1908 roku 371, 376, 378, 621
- Ustawa o ogólnym zarządzie kraju, z 1883 154, 475, 621
- Ustawa o ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego, z 1929 roku 482, 483, 484, 531, 536, 537, 616
- Ustawa o organizacji i zakresie działania powiatowych władz administracji ogólnej, z 1939 roku 561, 621
- Ustawa o państwowej służbie cywilnej, z 1922 roku 258, 259, 305, 323, 616
- Ustawa o radach zakładowych (załogowych), z 1920 roku 177, 182, 303, 322, 450, 451, 452, 622
- Ustawa o stypendiach wojewódzkich im. Karola Miarki i Pawła Stalmacha, z 1925 roku 459, 460, 461, 530, 536, 537, 620
- Ustawa o środkach zapewnienia równowagi budżetowej, z 1925 roku 444, 492, 617
- Ustawa o ubezpieczeniu społecznym, z 1933 roku 562, 563, 566, 618
- Ustawa o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska, z 1923 roku 178, 179, 185, 256, 258, 443, 445, 616
- Ustawa o zgromadzeniach, z 1932 roku 517, 518, 618
- Ustawa skarbowa na okres od 1 kwietnia 1931 roku do 31 marca 1932 roku, z 1931 roku 442, 618
- Ustawa skarbowa śląska na rok administracyjny 1931/32, z 1931 roku 441, 442, 444, 620
- Ustawa śląska w przedmiocie upoważnienia Rady Wojewódzkiej do zmian kwot pieniężnych rent wojskowych, z 1923 roku 619
- Ustawa śląska o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów śląskich, z 1926 roku 492, 493, 620
- Ustawa śląska o zasiłkach dla osób, którym niemieckie instytucje wstrzymały renty z tytułu ubez-

- pieczeń społecznych, z 1925 roku 268, 509, 620
- Ustawa śląska w przedmiocie języka urzędowego w województwie śląskim, z 1923 roku 39, 366, 568, 619
- Ustawa śląska w przedmiocie rozszerzenia granic powiatu miejskiego Katowice, z 1924 roku 145, 619
- Ustawa śląska w przedmiocie stosunków służbowych nauczycieli w województwie śląskim, z 1927 roku 483, 484, 495, 620
- Ustawa śląska w przedmiocie uposażenia funkcjonariuszów Województwa Śląskiego, tudzież funkcjonariuszów Związków Komunalnych, z 1925 roku 443, 492, 620
- Ustawa wodna, z 1922 roku 291, 616
- Ustawa zmieniająca i uzupełniająca Konstytucję Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1921 r., z 1926 roku 275, 618
- Vereinsgesetz, vom 1908* 311, 378, 621
- Verordnung, betreffend Massnahmen gegenüber Betriebsabbrühen- und stilllegungen, vom 1920* 168, 622
- Gesetz über das Versammlungsrecht, vom 1867* 82, 250, 621
- Zarządzenie MSW Nr.OL.9673, z 23 listopada 1926 roku 33, 349, 400, 414, 415, 568, 620
- Zarządzenie wojewody śląskiego o skoncentrowaniu korespondencji z Sejmem Śląskim w Wydziale Prezydialnym, z 1932 roku 348, 621
- Právny štát* 11
- Preliminarz budżetowy Rzeczypospolitej na rok 1926 191, 192, 303
- Preliminarz budżetowy województwa śląskiego na rok 1926 245, 246, 305
- Projekt ustawy o wewnętrznym ustroju województwa śląskiego, z 1924 roku 37, 46, 417
- Projekt ustawy o wewnętrznym ustroju województwa śląskiego, z 1932 roku 417, 419, 561
- Prokuratura przy Sądzie Okręgowym w Katowicach 124
- Prokuratura przy Zamiejscowym Wydziale Karnym w Rybniku 438
- Przedsiębiorstwo Osadnicze „Ślązak” 288, 289, 306, 320, 620
- Przegląd wojskowo-lekarski 59, 299, 325, 328
- Przenoszenie żywności do Czechosłowacji 62, 299, 325, 327
- Przepełnienie górnośląskich stacji granicznych 140, 302
- Przesilenie gospodarcze 77, 300, 324, 325, 444
- Przydział lokali dla polskich towarzystw kulturalnych w Bielsku 113, 301
- Pszczynskie Bractwo Górnicze w Katowicach 232
- Rada Krajowa 18, 19, 21
- Rady zakładowe (załogowe) 93, 95, 177, 178, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 303, 322
- Rady zakładowe urzędnicze i robotnicze 181
- Rechtsstaat* 11
- Redukcja robotników w Hucie Laury w Siemianowicach Śląskich 389, 398, 406, 409, 410
- Regulacja Wisły i jej dopływów 117, 118, 119, 290, 291, 301, 304, 306, 322
- Reichsarbeitsvermittlung* 97
- Reichsgericht* 65, 188, 189, 190, 303, 312
- Reichstag* 26, 27, 193, 567, 627, 629
- Renty dla wdów i sierot po poległych żołnierzach i powstańcach; powstańcze, wojskowe, inwalidzkie 70, 71, 111, 148, 157, 158, 160, 161, 162, 164, 174, 175, 176, 192, 193, 194,

- 267, 299, 301, 303, 308, 320, 322, 323, 326, 327, 509, 510; nadpłaty do rent powstańczych, wojskowych i inwalidzkich 111, 301
- Reorganizacja Straży Granicznej 281, 282, 283, 306, 327
- Restauracja „Polonia” w Rybniku 454
- Robotnicze Stowarzyszenie Spożywcze 242, 466, 467, 468, 469, 470
- Rozdział hurtowni tytoniowych 239, 241, 305, 320, 576
- Rozporządzenie wojewody śląskiego sabotowane przez rzeźników 79, 300, 321, 323
- Rozwiązanie wiecu w Rybniku 453, 455, 529, 535, 537
- Rybnickie Gwarectwo Węglowe 120, 121, 122, 525
- Rząd centralny 53, 60, 93, 95, 126, 192, 193, 207, 208, 266, 268, 269, 282, 288, 305, 323, 388, 419, 462, 508, 511
- Rząd polski 269
- Rządy Cesarstwa Niemieckiego 97, 112, 202, 377, 508, 510
- Rzeźnicy w Królewskiej Hucie, nadużycia 132, 301
- Sanatorium dla dzieci gruźliczych w Istebnej 360
- Sądy
- Sąd Apelacyjny w Bernie Morawskim 388
  - Sąd Apelacyjny w Katowicach 62, 311, 313, 389, 445, 446, 447, 529, 538
  - Sąd Najwyższy w Warszawie 65
  - Sąd Okręgowy w Cieszynie 136, 385, 389
  - Sąd Okręgowy w Katowicach 124, 125, 136, 523
  - Sąd Powiatowy w Bielsku 386
  - Sąd Powiatowy w Cieszynie 249, 388
  - Sąd Rozjemczy 169, 218
  - Sąd Rzeszy (Trybunał) w Lipsku 65, 188, 189, 190, 303, 308, 311, 312, 315, 316, 371, 318, 328, 329
  - Wojewódzki Sąd Administracyjny 166, 167, 261, 628
- Sejmy
- Sejm Krajowy (*Landtag*) Kraju Koronnego Śląsk 15
  - Sejm państwowy 337, 416, 418
  - Sejm Rzeszy Niemieckiej 26
  - Sejm Śląski *passim*
  - Sejm Warszawski 242, 337
  - Sejm Wojewódzki 268
- Skarby
- Skarb Państwa 143, 223, 240, 241, 243, 244, 389, 443, 444, 487, 493, 494, 495, 510, 524
  - Skarb Rzeczypospolitej 494
  - Skarb Śląski 76, 118, 179, 192, 220, 288, 289, 293, 306, 320, 357, 358, 394, 410, 411, 423, 425, 433, 441, 442, 443, 444, 445, 483, 486, 487, 488, 489, 495, 509, 510, 524, 526, 529, 531, 535, 536, 537, 620
  - Skarb Wojewódzki 494, 495
- Składki na ofiary Zagłębia Ruhry 76, 77, 300, 319
- Sól 61, 299
- Spółka Bracka 231, 232, 266, 267, 268, 269, 305, 323, 504, 507, 509, 510, 512, 615
- Spółka Bracka w Tarnowskich Górach 231, 232, 233, 266, 268, 269, 304, 305, 320, 321, 507, 508, 509, 512, 532, 534, 536, 537
- Spółki Brackie w Niemczech 268
- Stabilizacja pracowników kolejowych na Śląsku Cieszyńskim 102, 301, 326, 327
- Stacje graniczne, przepełnienie 140, 141, 142, 302, 319

Stalhelm 254

Straż Celna, niewłaściwe postępowanie 499, 531, 540, 541

Straż Graniczna 281, 282, 306

Subwencje na cele wyborcze na rzecz BBWR 524, 525, 526, 532, 536, 538

Subwencje wypłacane na rzecz „Deutscher Wirtschafts- u. Kulturbund” 523, 524, 532, 536, 537

Szkoly

Gimnazjum w Rybniku 454, 456

Komunalne Gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze w Siemianowicach 294, 295, 296, 297, 298, 306, 320

Komunalne Żeńskie Gimnazjum Humanistyczne w Siemianowicach 294, 295, 296, 298, 306, 320

Niemiecka Szkoła Wermistrzów w Bielsku 60, 103

Politechnika na Górnym Śląsku 462

Seminarium Męskie w Tarnowskich Górach 484

Seminarium Nauczycielskie w Bobrku 98, 99, 100, 301, 319, 321

Seminarium Nauczycielskie Męskie w Bobrku przy Cieszynie 263, 264

Seminarium Nauczycielskie Żeńskie w Cieszynie 263, 264

Szkoła w Bijasowicach 270, 271, 305, 320, 321

Szkoła Górnicza w Tarnowskich Górach 496, 531, 536, 537

Szkoła Handlowa w Cieszynie 264

Szkoła Handlowa w Rybniku 456

Szkoła Ludowa im. Kościuszki w Rożdżeniu-Szopienicach 439, 440, 529, 535, 537

Szkoła Policyjna w Katowicach 454, 456

Szkoła Powszechna w Gorzycach 437

Szkoła Powszechna im. Konarskiego w Siemianowicach 297, 298

Szkoła Powszechna Żeńska im. Królowej Jadwigi w Cieszynie 264, 265

Szkoła Przemysłowa w Bielsku 60, 61, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 299, 301, 315, 318, 324

Szkoła Rüttgersa w Katowicach 69

Szkoła Wydziałowa Żeńska im. Marii Konopnickiej w Cieszynie 262, 263, 265, 305, 323, 484, 503

Wyższa Szkoła Żeńska w Tarnowskich Górach 90, 150, 152, 153, 300, 319, 321

Szpital Wojewódzki w Katowicach 357, 358, 359, 411

Szyb „Czakaj” 75

Szyb „Knoff” 75, 76

Święconka 480

Świętowanie na kopalni „Bóg z nami” w Łaziskach Średnich 100, 101, 301, 322, 323

Świątówki 272

Towarzystwo Akcyjne dla Przemysłu Drzewnego 155

Trudności paszportowe 125, 126, 301

Tymczasowa Rada Wojewódzka 14, 24, 66

Tymczasowy regulamin obrad II Sejmu Śląskiego 24, 25, 26, 333

Tymczasowy regulamin obrad Sejmu Ustawodawczego 25, 29, 43, 309, 341, 614

Tymczasowy Regulamin Senatu Rzeczypospolitej 29

Ubezpieczenia

Ubezpieczenie funkcjonariuszów prywatnych 78, 300, 324, 325, 509

Ubezpieczenia pracowników umysłowych 520, 521, 563, 618

- Ubezpieczenie robotników zatrudnionych przy regulacji Wisły 233, 234, 235, 304, 327
- Ubezpieczenie robotników, zatrudnionych przy robotach publicznych, na wypadek braku pracy 383, 384, 398, 406, 409, 410
- Ubezpieczenie na starość i na wypadek inwalidztwa robotników i małorolnych, ich żon i dzieci, zatrudnionych na Śląsku Cieszyńskim 462, 463, 464, 465, 500, 509, 530, 539, 540
- Udziały podatków należące się gminom 119, 121, 122, 143, 229, 230, 304, 320
- Urzędy
- Urząd administracyjny Hr. Donner-smarcka Carlhof 76, 77
  - Urząd gminny w Niedobczycach 121, 122
  - Urząd Miejski w Tarnowskich Górach 151, 155
  - Urząd Mieszkaniowy w Bielsku 113, 114
  - Urząd Okręgowy w Jędrysku 370, 371, 372, 394, 411, 412
  - Urząd Pośrednictwa Pracy 97, 195, 196, 222, 260, 518, 519
  - Urząd Rent Wojskowych na Górnym Śląsku 164, 173, 174
  - Urząd Rent Wojskowych w Świętochłowicach 161, 162, 174, 175, 176
  - Urząd Rozjemczy dla Spraw Mieszkaniowych 92
  - Urząd Statystyczny w Rzeczypospolitej Polskiej 96, 97, 349, 350
  - Urząd Ubezpieczeń Rzeszy 552
  - Urząd Ziemski 71
  - Urzędnicy 76, 77, 145, 146, 159, 302, 320, 582
  - Urzędnicy — obcokrajowcy 363
  - Urzędowanie sołtysa Błaszczyka 237, 238, 305, 327
  - Urzędy Pośrednictwa Pracy 195, 196, 222, 260, 518, 519
  - Ustawa konstytucyjna z dnia 15 lipca 1920 r. *passim*
  - Ustrój wewnętrzny województwa śląskiego 17, 18, 20, 21, 22, 33, 37, 46, 54, 179, 332, 338, 345, 404, 413, 416, 417, 419, 423, 443, 446, 544, 561, 625, 629
  - Usunięcie dyrektora gimnazjum w Siemianowicach 294, 295, 306
  - Usunięcie z pracy na kopalni „Silesia” trzech robotników 65, 66, 299, 319
  - Vereinsgesetz* 371, 378, 621
  - Verordnung, betreffend Massnahmen gegenüber Betriebsabbrühen- und stilllegungen* 168, 622
  - Versamlungsrecht* 82, 250, 621, 656
  - Wagony (węglarki) w obwodzie przemysłowym Górnego Śląska 49, 272, 273, 305
  - Wdowy wojenne narodowości niemieckiej 424, 529
  - Węgiel, zaopatrzenie szkół 100, 101, 120, 121, 142, 192, 230, 232, 233, 237, 238, 272, 274, 302, 320, 321, 376, 514, 525
  - Wisła, rzeka 117, 118, 119, 222, 290, 291, 292, 301, 304, 306, 310, 304, 320, 322
  - Wizytacja kanoniczna w Jędrysku 370, 371, 394, 411, 412
  - Władze skarbowe, nieodpowiednie funkcjonowanie 119, 120, 121, 213, 242, 301, 322, 468, 469, 520, 522, 526, 532, 536, 537, 540, 541

- Włączenie do Katowic pięciu gmin wiejskich 145
- Wohnungsnot* 186, 188, 622, 656
- Wojewoda Śląski *passim*
- Wojewódzki Sąd Administracyjny w Katowicach 166, 167, 261, 628
- Wojewódzki Urząd Ubezpieczeń 71, 147, 148, 302, 520, 521, 522, 532
- Wojewódzki Zakład dla Umysłowo Chorych w Rybniku 177, 303
- Wojewódzki Związek Inwalidów Wojennych 157, 175, 240, 243, 244, 424, 425
- Wspólnota Interesów Flicka 525
- Wstrzymanie zasiłków dla bezrobotnych 220, 226, 304, 320, 321
- Wybryki i zaniedbania w urzędowaniu sołtysa z Wielkiej Dąbrówki 237, 238, 305
- Wydalenie w hucie „Pokój” w Nowym Bytomiu 30 kobiet z pracy 134, 135, 302
- Wydalenie robotników w Bismarckhucie 63, 299, 321, 323
- Wydalenie robotników rolnych z mieszkań folwarcznych 71, 72, 300, 326, 327
- Wydalenie 30% załogi z fabryki Azotu 92, 300
- Wstrzymanie wprowadzenia ustawy o monopolu spirytusowym 280, 306
- Wydziały Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego
- Wydział Bezpieczeństwa Publicznego 382, 456
  - Wydział Komunikacyjno-Budowlany 561, 565
  - Wydział Oświecenia Publicznego 57, 58, 68, 69, 90, 138, 140, 143, 150, 152, 153, 263, 264, 265, 266, 271, 294, 295, 296, 297, 299, 300, 319, 321, 328, 329, 437, 461, 491, 523
  - Wydział Pracy i Opieki Społecznej 424, 503, 508, 511, 520, 523, 524
  - Wydział Prezydialny 34, 38, 65, 84, 85, 111, 122, 272, 348 362, 363, 370, 382, 387, 389, 391, 392, 435, 473, 520, 557
  - Wydział Przemysłu i Handlu 70, 98, 168, 169, 362
  - Wydział Samorządowy 391, 435
  - Wydział Skarbowy 121, 122, 144, 211, 213, 227, 234, 244, 468, 469
  - Wydział Zdrowia Publicznego 165, 166, 167
- Wykonanie dotychczasowych uchwał sejmowych, dotyczących regulacji Wisły 117, 301
- Wykłady prof. Adama Czerwaka 164, 165, 303
- Wykonywanie pośrednictwa pracy 259, 305
- Wypowiedzenia masowe 98, 167, 168, 303
- Wypowiedzenia pracy Taszkemu i Wróblowi 194, 196, 303
- Wyrok sądu lipskiego 188, 190, 303, 315, 316
- Wywóz nabiału do Czechosłowacji 374, 375, 394, 618
- Wyższy Urząd Górniczy w Katowicach 69, 101, 269
- Zajścia na cmentarzu w Katowicach 379, 381
- Zakład Drukarski *Volkswille* 122, 123, 124, 125, 301, 326
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych 50, 520, 521, 522, 532, 536, 537, 562, 564, 565, 628
- Zakłady lecznicze 360, 618

Zamknięcie kopalń w powiecie rybnickim 513, 514, 515, 532, 536, 537

Zasiłki

Zasiłek dla bezrobotnych 497, 531, 538, 539

Zasiłek dla robotników z Golezowskiej Fabryki Cementu 500, 501, 503, 506, 531, 534, 539

Zasiłki dla bezrobotnych województwa śląskiego 208, 209, 304

Zasiłki dla rezerwistów powołanych na ćwiczenia wojskowe 222, 223, 224, 225, 304, 616, 617

Zasiłki z tzw. *Akcji Wojewódzkiej* 226, 304, 320, 321

Zatrudnianie obcokrajowców 96, 97, 300, 322, 323

Zawieszenie burmistrza Tarnowskich Gór w urzędowaniu 149, 151, 302

Zuständigkeit der Verwaltungs- und Verwaltungsgerichtbehörden 166, 621

Związki

Związek Gospodnio-Szynkarski 170, 171, 172, 173, 212

Związek Gospodzkich, Hotelistów i Kawiarzy 211, 213

Związek Hotelarzy 261

Związek Katolików Niemieckich 251, 252, 253

Związek Ludowy 197

Związek Małorolnych 528

Związek Metalowców 182

Związek Monarchistów 245, 250

Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych 297

Związek Powstańców Śląskich 283, 284, 285, 286

Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczego i Hutniczego w Katowicach 169, 232, 524, 525, 526

Związek Pracowników Umysłowych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego 177, 178, 179, 180, 181, 182

Związek Robotników Rolnych 249

Związek Zawodowy *Christliche Gewerkschaften* 376, 377, 398, 400, 408

Związki zawodowe 70, 123, 168, 180, 252, 331, 376, 377, 379, 398, 400, 408, 409, 450

Indeks opracowała
Agnieszka M. Behrendt

Józef Ciągwa

Deputy interpellations in Silesian Sejm 1922—1939

Legal regulation and practice

Summary

Legal regulation of deputy interpellations in Silesian Sejm 1922—1939

The material right of interpellation was assessed by Art. 14 of Constitution Act of July 15, 1920, which contained the organic statute of Silesian voivodeship (Dz.U.R.P. No 73, pos. 497) constituting that Silesian Sejm had the right to interpellate with the Silesian voivode and Voivodeship Council. On the other hand, the formal right to interpellate, and therefore the manner in which material right was realized, was to be specified by the act on the internal constitution of Silesian voivodeship. Nevertheless, advanced — especially in the 1930s — works on the bill did not lead to adopting the act on internal constitution.

In such a situation the interpellating procedure was regulated by the standing orders of the Silesian Sejm: the interim orders (of October 13, 1922) and the permanent orders (of January 31, 1923), the standing orders of the I Silesian Sejm, the standing orders of the II Silesian Sejm of June 17, 1930, the standing orders of the Silesian Sejm of the IV term of office, adopted on March 11, 1936.

As for the material right on interpellation, one has to notice some disturbing, because against the law, transformations: the appearance of the third interpellated body, namely the Council of Ministers, in the standing orders of the II Silesian Sejm, and the omission of Voivodeship Council as the interpellated body in the standing orders of March 11, 1936.

The Provisions of the standing orders of the Silesian Sejm sittings, thus art. 44 of two standing orders of the sitting of the Silesian Sejm of the I term of office; art. 24 and 25 of the standing orders of the II Silesian Sejm; art. 84 of the standing orders of the Silesian Sejm of the IV term of office, allow to identify three subsequent periods of interpellation, i.e. the first period: accepting the interpellation by the marshal and submitting it to the interpellated; the second period: performing the interpellation by the interpellated body and submitting a reply to the marshal; the third period: lodging the interpellation at the orders of the day of the plenary sitting, discussion, voting for acknowledging the reply (or, alternatively, for not acknowledging the reply).

Submission the interpellation to the Sejm Marshal was possible after meeting three formal requirements: obtaining the minimal required support, expressed by the number of signatures on the interpellation (7 signatures in the standing orders dated October 13, 1922 and January 31, 1923; 5 signatures in the standing orders dated June 17, 1930; 3 signatures in the standing orders dated March 11, 1936); the interpellation could not contain any expressions that would violate Sejm dignity (this condition is found only in the standing orders of the II Silesian Sejm); the interpellation required written form; it had to be formulated in the Polish language.

Provisions concerning the latter requirement were specified by two Silesian acts, i.e. the act of January 16, 1923 on the official language on the territory of Silesian Voivodeship (Dz.U.Śl. No 5, pos. 34) and the act of July 16, 1937 on the official language of authorities and administration offices in Silesian voivodeship (Dz.U.Śl. No 14, pos. 32).

Article 44 of the standing orders of the I Silesian Sejm specified that the interpellated body would submit an oral reply at the plenary sitting; whereas a written reply was to be submitted only when interpellants had given their assent to it in advance.

It follows from the Provisions of the standing orders of the I and II Silesian Sejms that the interpellated body had to respond within the period no longer than three weeks.

Moreover, the standing orders of the Silesian Sejm of the I term of office obliged the marshal to inquire when the interpellated body would submit their response to the interpellation.

There were no orders of Silesian voivode as far the second period of interpellating was concerned.

An extrasilesian source, as regards the second period of interpellating, was the circular of the Minister of the Interior No OL. 9673 dated November 23, 1926 on taking a stance on interpellations submitted before the closing of the session (Dz.Urz. MSW No 5, pos. 117), despite the fact that formally it did not regulate the interpellation procedure in the Silesian Sejm. Besides, it is difficult to find there any regulations specifying the procedure of performing interpellations, since the minister recommended not performing the interpellations submitted before the suspension of the session.

Article 44 of the standing orders of the I Silesian Sejm obliged the marshal to lodge the interpellation at the order of the day of the plenary sitting within the period no longer than three weeks. Whereas article 25 of the standing orders of the II Silesian Sejm specified two alternative factors of lodging the interpellation by the marshal at the order of the day, i.e. in the case when interpellants would not be satisfied with the reply or when the relevant executive authority would not reply to the interpellation within 3 weeks.

More detailed was the legal regulation of interpellating of the third period. In accordance with the provisions of two standing orders of the I Silesian Sejm, the marshal lodged the interpellation at the order of the day *ex officio*. Only then were further actions of the third period undertaken: explanatory statement of the interpellation by the interpellant (with the support of at least 7 deputies); replying or refusing to reply by the interpellated body; opening the discussion upon request with the support of at least 13 (later 10) deputies. The final action of the third period was Sejm's taking a stance on the reply to the interpellation, being expressed in the form of two alternative resolutions: the resolution on acknowledging the reply of the interpellated body or a resolution on not acknowledging the reply of the interpellated body.

On the grounds of the standing orders of the II Silesian Sejm, lodging the interpellation at the order of the day by the marshal could take place exclusively on interpellants' demand. Besides, the debate on the interpellation and the reply to it could take place on the basis of the resolution of the entire Sejm, and not with the support of 13 or 10 deputies. What is more, passing the resolutions that evaluated the interpellated body's reply by Sejm was of a facultative character.

Pursuant to art. 84 paragraph 4 of the standing orders of the IV Silesian Sejm, the marshal lodged the interpellation at the order of the day of plenary sitting in three cases: on interpellants' demand; if the voivode notified the marshal that he intended to give an oral reply; when the period of 3 months had passed since the interpellation was submitted. Moreover, the debate (discussion) followed on the basis of the resolution issued by Sejm. An important restriction on the effectiveness of interpellating was provided by act 84 paragraph 6 of the latter standing orders, constituting *that in the debate, apart from the representative of the Government, also one of interpellants and one of the deputies whose stance is different from the one expressed by the interpellants were allowed to take the floor.*

The comparison of the rules regulating the interpellation procedure in four standing orders of the Silesian Sejm demonstrates that with the passing of time legal provisions restricted the effectiveness of interpellating by means of the following: limiting the admissibility of the debate on the reply to the interpellation; the participation in the discussion of a deputy whose standpoint was different from the one of interpellants; excluding the possibility of expressing the opinion on the reply by Sejm, in the form of a resolution on acknowledging the reply of the interpellated or, alternatively, on not acknowledging the reply of the interpellated.

Interpellation practice in Silesian Sejm 1922—1939

The problem of conformity of practicing with legal regulation of interpellating

Art. 44 of two standing orders of the I Silesian Sejm obliged the marshal to pose a question to the interpellated body about time when the interpellated body would submit their reply to the interpellation. The review of 90 interpellations of Silesian Sejm of I term of office demonstrates that not even once did the marshal pose such a question.

The same article specified that the written form of the reply was permissible only if the interpellants agreed to it in advance. In practice, the interpellated body provided their reply almost exclusively in the written form, despite the fact that the interpellants agreed to the written form only in three cases.

With the exception of three cases, whereby — clearly by mistake — the marshal accepted the interpellation despite the lack of one signature, in the remaining cases the minimal required support was adhered to. So was the case in the Silesian Sejm of I, II, and III terms of office.

The standing orders of first three Sejms specified that a deadline for replying to the interpellation should not exceed 3 weeks. In the replies that were found, the addressee of the interpellation usually exceeded, sometimes considerably, the deadline specified in the standing orders. There were merely few replies submitted within the deadline.

The contents of several interpellations were beyond the scope of the competences of the voivode and the Voivodeship Council. These were interpellations concerning special (non-consolidated) administration, i.e. judicial, military, or railroad administration, as well as interpellations that fell within the competences of the voivode of Cracow, or even the Ministry of Foreign Affairs. Silesian voivodes replied to these interpellations as well, acting as intermediaries, sending the interpellations themselves to appropriate authorities and offering on their behalf adequate explanation to the interpellants.

The first action of the third period of interpellating was lodging the interpellation by the marshal at the order of the day of the plenary sitting, and the final action was formulating an opinion — a positive or negative one — by Sejm about the reply submitted by the interpellated body.

Pursuant to the provisions of two standing orders of the I Silesian Sejm, the marshal lodged the interpellation at the order of the day *ex officio*. In practice, marshal Konstanty Wolny lodged at the order of the day of I Silesian Sejm merely 5 interpellations, two of which were lodged on interpellants' request. In the final period of interpellating, 3 replies were acknowledged by Sejm, and 2 replies were not acknowledged.

In III Silesian Sejm, the marshal lodged 4 interpellations at the order of the day. The voivode's reply to one of them was acknowledged by Sejm, one reply was not acknowledged. In the case of the remaining two replies, the motions were not voted on.

In practice — as a matter of fact against the law — the marshal of Silesian Sejm did not lodge interpellations at the order of the day when interpellants accepted the reply. In such situa-

tions, probably after consulting the interpellants, the marshal terminated the proceedings of the second period, endorsing on the interpellation and on the reply *ad acta*.

Due to the lack of sources, the question concerning the relationship between the statute law and the law realized in interpellating practice of IV Silesian Sejm must be left unanswered.

Interpellating activity of parliamentary clubs (deputies) of Silesian Sejm

In four Silesian Sejms there have been 141 interpellations altogether. The authors of 136 interpellations were parliamentary clubs, of 2 — Sejm committees, and in IV Silesian Sejm — in the absence of parliamentary clubs — deputies signed on the interpellations.

The frequency of interpellating exhibited high variability: in I Silesian Sejm — 90 interpellations per 187 plenary sittings; in II Silesian Sejm — 15 interpellations per 10 sittings; in III Silesian Sejm — 33 interpellations per 49 sittings; in IV Silesian Sejm — 3 interpellations per 32 sittings.

In the period of three Silesian Sejms the PPS club (Polish Socialist Party), referred to as KPS (Club Socialist Deputies) in III Silesian Sejm, submitted the most, i.e. 41, interpellations, which constituted 29,7% of all (138) interpellations that were submitted to the marshal in the period between October 10th, 1922 and March 26th, 1935.

In the second place, with 26 interpellations (18,8%), was ChD (Christian Democracy). Such a result, gained almost exclusively until the May Coup, when Christian Democracy formed a part of ruling coalition, contradicts the thesis that interpellations, as a means of controlling administration, serve opposition more than factions in power. The interpellating practice proves the truthfulness of this thesis in the period ranging from the May Coup up to the last sitting of III Silesian Sejm, when opposition factions submitted 50 interpellations, while the sanation club NChZP (National Christian Labour's Unity) — only 2 interpellations.

Twenty-one interpellations (15,2%) were submitted by NPR (National Workers' Party). Two workers' parties (PPS and NPR) altogether lodged 62 interpellations, i.e. 44,9% of all interpellations (136) submitted by parliamentary clubs in Silesian Sejms of three terms of office.

The Club of Deputies' Group of Christian Democracy and National Workers' Party, formed after the election failure of NPR in II (three deputies) and III (2 deputies) Silesian Sejm, submitted 20 interpellations (2 in II and 18 in the III Silesian Sejm), which constituted 14,5% of all interpellations, submitted in the Silesian Sejm during three terms of office.

KN (German Club) interpellated individually 14 times (10,1%), joint interpellations were altogether 14 (10,1%), i.e. 8 interpellations in I and 6 interpellations in III Silesian Sejm.

The authors of 3 interpellations of the IV Silesian Sejm were deputy Józef Plonka (NChZP — National Christian Work Union), deputy Paweł Kubik (ZZP — Polish Trade Association), and non-partisan deputy from Zaolzie, Rudolf Paszek. Therefore, formed in the year 1928, the sanation club NChZP, with merely 3 interpellations (2 in II and 1 in the IV Silesian Sejm) occupied the last place, exhibiting a very insignificant activity as far as interpellating was concerned.

The analysis of the content of interpellations submitted by parliamentary clubs (Sejm committees, deputies) in Silesian Sejm

The content of interpellations allows to distinguish the following thematic groups: interpellations on social affairs, political issues, sociopolitical affairs, educational problems, public security matters, communication issues, construction issues, and police affairs. Moreover, there can be identified *other* matters, which encompass a wide range of issues that go beyond the upper-mentioned categorization.

Interpellations on social affairs were dominated by two parliamentary clubs of workers' parties, i.e. KPPS (Club Polish Socialist Party), later KPS (Club Socialist Deputies), with 15 interpellations (per 41 interpellations in total) and KNPR (Club of National Workers' Party) with 11 interpellations (per 21 interpellations in total). Altogether, both clubs of workers' parties interpellated 26 times per 62 interpellations submitted by them.

KChD (Club of Christian Democracy) interpellated on social affairs 7 times (per total 26 interpellations that they submitted).

Of 3 interpellations submitted to the marshal by sanation party KNChZP (Club of National Christian Labourers' limity), 3 interpellations concerned social issues (2 in II Silesian Sejm, 1 in IV Silesian Sejm).

Into the class of interpellations on social affairs, one also has to include 3 interpellations submitted by KZPChDiNPR (The Club of Deputies' Group of Christian Democracy and National Workers' Party). Moreover, there were 3 interpellations submitted by KN and 3 joint interpellations. In total, in four Silesian Sejms there were 45 interpellations concerning social affairs (per 141 interpellations altogether), which constituted 31,9% of all interpellations.

A significant percentage of such interpellations in relation to their total number faithfully reflected social problems of Silesia: increasing unemployment, lockouts, workers' dismissals, irregular payment of benefits, the lack of insurance against unemployment, mass job dismissal notes, celebrating holidays (i.e. working not on all days of the week), suspending by fraternities the payment of pensions and other dues, etc.

Interpellations concerning political affairs were 31. In this thematic group, in majority (13) were joint interpellations (interpartisan). Nine interpellations on political issues were tabled by KZPChDiNPR; 4 interpellations — by KPPS; 2 — by KChD; 1 interpellation was submitted by each of the following clubs: KNPR, KN, and also NChZP deputies.

A small group, merely 8, of interpellations on sociopolitical affairs (5,7%) was constituted by 6 interpellations by KNPR, 1 interpellation by KChD, and 1 interpellation by KPPS. The contents of these interpellations demonstrates a close relationship between political affairs and social issues. The examples of such a relationship may be interpellations on implementing on the Silesian voivodeship — without the consent of Silesian Sejm- the spirits monopoly law, or interpellations on inadequate distribution of tobacco warehouses, in which incorrect application of law could deprive many people of their work.

As far other thematic groups are concerned, there must be identified the following numbers of interpellations submitted by parliamentary clubs:

- on schools affairs: 12 interpellations (5 by KChD; 1 by KNPR, 3 by KN, 3 by KZPChDiNPR);
- on public security issues: 3 interpellations (1 by KChD; 2 by KN);
- on communication issues: 3 interpellations (2 by KChD; 1 by KN);
- on construction affairs: 3 interpellations (1 by KChD; 1 by KPPS; 1 by KZPChDiNPR);
- on police affairs: 3 interpellations by KPPS;
- on other affairs: 32 interpellations (7 by KChD; 2 by KNPR; 3 by KN; 12 by KPPS; 4 by KZPChDiNPR; 3 joint; 1 by non-partisan deputy Rudolf Paszek).

Józef Ciągwa

Die Abgeordneteninterpellationen im Schlesischen Sejm 1922—1939 **Rechtliche Regelung und Praxis**

Zusammenfassung

Rechtliche Regelung von Abgeordneteninterpellationen im Schlesischen Sejm 1922—1939

Materielles Interpellationsrecht wurde bestimmt durch Art. 14 des Verfassungsgesetzes vom 15. Juli 1920, das das organische Statut der schlesischen Wojewodschaft (Dz.U.R.P. Nr. 73, Pos. 497) beinhaltete und stellte fest, dass Schlesischer Sejm dazu berechtigt ist, an den schlesischen Wojewoden und den Wojewodschaftsrat eine Abgeordneteninterpellation zu richten. Das formelle Interpellationsrecht dagegen, d.i. die Art und Weise von der Durchsetzung des materiellen Rechts sollte durch das Gesetz über innere Verfassung der schlesischen Wojewodschaft bestimmt werden. Die besonders in den 30er Jahren des 20. Jhs fortgeschrittenen Arbeiten an dem Gesetzentwurf haben aber zur Verabschiedung der inneren Verfassung nicht geführt.

In solcher Situation wurde das Interpellationsverfahren durch Geschäftsordnungen des Schlesischen Sejms bestimmt: die temporäre Geschäftsordnung (vom 13. Oktober 1922) und feste Ordnung (vom 31. Januar 1923) des I. Schlesischen Sejms; die Ordnung des II. Schlesischen Sejms vom 17. Juni 1930; die am 11. März 1936 verabschiedete Geschäftsordnung der IV. Legislaturperiode des Schlesischen Sejms.

Im Bereich des materiellen Interpellationsrechtes sind beunruhigende rechtswidrige Metamorphosen feststellbar: in der Geschäftsordnung des II. Schlesischen Sejms erschien drittes Interpellationssubjekt, d. i: Ministerrat oder das in der Geschäftsordnung vom 11. März. 1936 nicht berücksichtigte Interpellationsorgan — der Wojewodschaftsrat.

Die Bestimmungen der Geschäftsordnungen des Schlesischen Sejms, d.h.: Art. 44 von zwei Geschäftsordnungen der I. Legislaturperiode des Schlesischen Sejms; Art. 24 und 25 der Geschäftsordnung des II. Schlesischen Sejms; Art. 84 der Geschäftsordnung der IV. Legislaturperiode lassen drei aufeinanderfolgende Interpellationsperioden unterscheiden: d.i.: die erste Interpellationsperiode: der Sejmsmarschall nimmt die Interpellation an; die zweite Periode: das Interpellationsorgan erledigt die Interpellation und beantwortet dem Marschall; die dritte Periode: die Interpellation wird auf die Tagesordnung der Plenarsitzung gesetzt, Diskussion, der Sejm verabschiedet das Gesetz von der Annahme (oder Verweigerung) der Antwort.

Die Einreichung der Abgeordneteninterpellation an den Marschall erfolgte, falls drei Bedingungen erfüllt worden waren: minimale Unterstützung gemessen in der Unterschriftenanzahl unter der Interpellation (7 Unterschriften laut der Ordnung vom 13. Oktober 1922 und vom 31. Januar 1923; 5 Unterschriften in der Ordnung vom 17. Juni 1930; 3 Unterschriften in der Ordnung vom 11. März 1936); die Abgeordneteninterpellation konnte keine die Würde des Sejms verletzenden Ausdrücke beinhalten (das Erfordernis erschien nur in der Geschäftsordnung des II.

Schlesischen Sejms); die Interpellation musste schriftliche Form haben und in Polnisch geschrieben werden.

Die das letzte Erfordernis betreffenden Bestimmungen umfassten zwei schlesische Gesetze, d.i.: das den Gebrauch der Amtssprache auf dem Gebiet der schlesischen Wojewodschaft (Dz. U. Śl. Nr.5, Pos. 34) regelnde Gesetz vom 16. Januar 1923 und das Gesetz vom 16. Juli 1937 von der Amtssprache der Behörden und der Verwaltungsämter in der Schlesischen Wojewodschaft (Dz. U. Śl. Nr. 14 Pos.32)

Art. 44 der Geschäftsordnungen des I. Schlesischen Sejms setzte voraus, dass die Interpellation von dem Interpellationsorgan in der Plenarsitzung mündlich beantwortet wird; eine schriftliche Antwort sollte nur dann erfolgen, falls die Interpellanten dazu früher ihre Zustimmung gegeben haben.

Aus Bestimmungen der Geschäftsordnung des I. und II. Schlesischen Sejms folgte, dass die Antwort des Interpellierten nicht später als innerhalb von drei Wochen erfolgen musste.

Die Geschäftsordnungen der I. Legislaturperiode des Schlesischen Sejms verpflichteten den Marschall dazu, den Interpellierten fragen, wann er die Interpellation zu beantworten beabsichtigt.

Es gab keine Anordnungen des schlesischen Wojewoden über die zweite Interpellationsperiode.

Von der zweiten Interpellationsperiode handelte auch eine außerschlesische Quelle, nämlich der Rundbrief Nr. OL. 9673 des Innenministers vom 23. November 1926 über die Stellungnahme zu den vor dem Abschluss der Session eingebrachten Interpellationen (Dz. Urz. MSW Nr.5 , Pos.117), obwohl sie keine formelle Anwendung im Schlesischen Sejm hatte. Es wäre sogar schwer, in dem Rundbrief die die Verfahrensweise bei der Interpellation bestimmenden Vorschriften zu finden, wenn der Innenminister ließ, die vor dem Abschluss der Session eingebrachten Interpellationen unbeantwortet lassen.

Laut des Art.44 war der Marschall gesetzlich verpflichtet, die Interpellation nicht später als nach 3 Wochen auf die Tagesordnung der Plenarsitzung zu setzen. Art. 25 der Geschäftsordnung des II. Schlesischen Sejms dagegen definierte zwei alternative Voraussetzungen dafür, dass der Marschall die Interpellation auf die Tagesordnung setzen muss, d.i.: falls die Interpellanten mit der Antwort nicht zufrieden sind, oder falls die zuständige Exekutive die Interpellation innerhalb von 3 Monaten nicht beantwortet hat.

Die rechtliche Regelung in der dritten Interpellationsperiode war viel detaillierter. Laut Bestimmungen von zwei Geschäftsordnungen des I. Schlesischen Sejms setzte der Marschall die Interpellation auf die Tagesordnung *ex officio*. Erst danach erfolgten weitere Handlungen der dritten Periode: die Begründung der Interpellation vom Interpellanten (unterstützt von mindestens 7 Abgeordneten); die Antwort oder die Verweigerung der Antwort vom Angefragten; die Eröffnung der Diskussion auf Antrag von mindestens 13 (später — 10) Abgeordneten. Die letzte Handlung der dritten Periode war die Stellungnahme des Sejms zur Antwort auf Interpellation in Form von zwei alternativen Beschlüssen: Beschluss des Sejms von der Annahme der Antwort des Angefragten oder Beschluss von der Ablehnung der Antwort.

Nach den Bestimmungen der Geschäftsordnung des II. Schlesischen Sejms durfte der Marschall eine Interpellation auf die Tagesordnung nur auf Verlangen der Interpellanten setzen. Die Diskussion über eine Interpellation und über Antwort darauf konnte nur aufgrund des von dem ganzen Sejm verabschiedeten Gesetzes und nicht nur dank der Unterstützung von 13 oder 10 Abgeordneten erfolgen. Überdies hatte die Beschlussfassung zur Beurteilung der Antwort des Interpellierten einen fakultativen Charakter.

Nach dem Art. 84 des Gesetzes 4 der Geschäftsordnung des IV. Schlesischen Sejms konnte der Marschall eine Interpellation auf die Tagesordnung der Plenarsitzung nur in drei Fällen setzen: auf Verlangen der Interpellanten; wenn ihn der Wojewode von seiner Absicht benachrichtigt, die Interpellation mündlich zu beantworten; nach dem Ablauf von 3 Monaten nach der

Interpellationseinbringung. Die Verhandlung (Diskussion) erfolgte aufgrund des Beschlusses des Sejms. Der Art. 84 des Gesetzes 6 setzte eine gültige Beschränkung der Interpellationswirksamkeit voraus, indem er klarstellte; dass es in der Verhandlung neben dem Regierungsvertreter nur einer von den Interpellanten und einer von den eine andere Stellung als die der Interpellanten nehmenden Abgeordneten Wort nehmen dürften.

Die Gegenüberstellung von den das Interpellationsverfahren regelnden Bestimmungen in den vier Geschäftsordnungen des Schlesischen Sejms deutet darauf hin, dass die Ordnungsbestimmungen mit der Zeit die Interpellationswirksamkeit einschränkten, denn die Zulassung zur Diskussion über die Antwort auf Abgeordneteninterpellation war begrenzt; an der Diskussion nahm ein eine andere Stellung als die der Interpellanten nehmender Abgeordneter teil; der Sejm durfte keinen Beschluss über die Annahme oder über die Verweigerung der Antwort des Interpellierten fassen.

Die Praxis des Interpellationsverfahren im Schlesischen Sejm 1922—1939

Das Problem mit Übereinstimmung der Praxis und der rechtlichen Regelung von der Abgeordneteninterpellation

Der Art. 44 von zwei Geschäftsordnungen des I. Schlesischen Sejms verpflichtete den Marschall dazu, dem Angefragten eine Frage zu stellen, falls der beantworten möchte. Der Überblick von 90 Interpellationen der I. Legislaturperiode des Schlesischen Sejms offenbart, dass der Marschall eine solche Frage kein einziges Mal gestellt hatte.

Derselbe Artikel bestimmte, dass schriftliche Form der Antwort nur dann zulässig war, wenn sie von den Interpellanten im Voraus genehmigt wurde. Praktisch beantworteten die Angefragten fast immer schriftlich, obwohl sie nur in drei Fällen über die Genehmigung der Interpellanten verfügten.

Drei Fälle ausgenommen, als der Marschall — wahrscheinlich aus Versehen — die Abgeordneteninterpellation trotz der fehlenden Unterschrift angenommen hatte, wurde das Unterstützungsminimum befolgt. So war es in der I., II. und III. Legislaturperiode des Sejms.

Die Geschäftsordnungen von drei ersten Sejme setzten fest, dass der Angefragte höchstens 3 Wochen Zeit für eine Antwort hat. Die erhalten gebliebenen Antworten zeugen davon, dass der Angefragte diese Frist meistens erheblich überschritt; es gab lediglich wenige termingebundene Antworten.

Der Inhalt von einigen Abgeordneteninterpellationen ging über Befugnisse des Wojewoden und des Wojewodschaftsrates hinaus. Es waren Interpellationen aus dem Bereich der Sonderverwaltung (nicht verbunden), z. B: Gerichtsverwaltung, Eisenbahnverkehrsverwaltung und Militärverwaltung, aus dem Bereich der Kompetenzen des Krakauer Wojewoden oder sogar des Innenministeriums. Schlesische Wojewoden beantworteten auch solche Anfragen, indem sie diese als Vermittler den zuständigen Behörden übergaben und in deren Namen den Interpellanten Erläuterungen gaben.

Die erste Handlung der dritten Interpellationsperiode war die Aufnahme der Abgeordneteninterpellation von dem Marschall in die Tagesordnung der Plenarsitzung des Sejms, die letzte Handlung — positive oder negative Beurteilung der Antwort des Angefragten vom Sejm.

Laut den Bestimmungen von zwei Geschäftsordnungen des I. Schlesischen Sejms setzte der Marschall die Interpellation auf die Tagesordnung ex officio. In Wirklichkeit hat Konstanty Wolny in die Tagesordnung nur 5 Interpellationen aufgenommen, jedoch 2 von ihnen wurden von den Interpellanten beantragt. In der letzten Interpellationsperiode wurden 3 Antworten vom Sejm zur Kenntnis genommen und 2 außer Betracht gelassen.

Im III. Schlesischen Sejm wurden 4 Abgeordneteninterpellationen vom Marschall auf die Tagesordnung gesetzt. Die Antwort des Wojewoden auf eine von ihnen wurde vom Sejm zur Kenntnis genommen, eine Antwort wurde außer Betracht gelassen. Für 2 andere Antworten wurde es nicht abgestimmt.

In der Praxis — die übrigens rechtswidrig war — setzte der Marschall des Schlesischen Sejms keine Interpellationen auf die Tagesordnung, wenn diese von den Interpellanten akzeptiert worden waren. In solchen Fällen, wahrscheinlich nach den Konsultationen mit den Interpellanten, schloss er die Sitzung in der zweiten Periode, indem er die Interpellation und die Antwort darauf mit dem Vermerk *ad acta* versah.

Die Frage nach Wechselbeziehungen zwischen der Gesetzgebung und der Praxis im Bereich des Interpellationsverfahrens des IV. Schlesischen Sejms muss wegen fehlender Quellen offen gelassen werden.

Interpellationsaktivität von Parlamentsfraktionen (Abgeordneten) des Schlesischen Sejms

An vier Schlesische Sejme wurden insgesamt 141 Abgeordneteninterpellationen gerichtet. Die Urheber von 136 von ihnen waren Parlamentsfraktionen, 2 Parlamentsausschüsse und im IV. Schlesischen Sejm — aus Mangel an Fraktionen — die die Interpellationen unterzeichnenden Abgeordneten.

Die Frequenz des Interpellierens war sehr verschieden: im I. Schlesischen Sejm — 90 Interpellationen in 187 Plenarsitzungen; im II. Schlesischen Sejm — 15 Interpellationen in 10 Sitzungen; im III. Schlesischen Sejm — 33 Interpellationen in 49 Sitzungen; im IV. Schlesischen Sejm — 3 Interpellationen in 32 Sitzungen.

Während der Amtszeit von drei Schlesischen Sejmen hat die Fraktion PPS (dt.: Polnische Sozialistische Partei), im dritten Schlesischen Sejm KPS (Klub der Sozialistischen Abgeordneten) genannt, die meisten (41) Abgeordneteninterpellationen, was 29,7% aller (138) Interpellationen ausmachte, die in dem Zeitraum vom 10. Oktober 1922 bis zum 26. März 1935 an den Sejm gerichtet worden sind.

Auf Platz zwei, mit 26 Interpellationen (18,8%) rangierte ChD (dt.: Christdemokratie). Das Ergebnis, das fast ausschließlich bis zum Maiputsch gewonnen wurde, als die Christdemokratie einen Teil der Regierungskoalition bildete, leugnet die These, dass die Interpellationen als eine Maßnahme zur Überwachung der Verwaltungsbehörde, eher für die Opposition als für regierende Fraktionen nützlich sind. Die Interpellationspraxis bestätigt den Wahrheitsgehalt der These in der Zeit von dem Maiputsch bis zur letzten Sitzung des III. Schlesischen Sejms, als die Fraktionen der Oppositionsparteien 50 Interpellationen und die Fraktion des dem Sanacja—Regime gehörenden NChZP (dt.: Nationalchristliche Arbeitsvereinigung) lediglich zwei Interpellationen eingebracht haben.

21 Interpellationen (15,2%) hat NPR (dt.: Nationale Arbeiterpartei) gerichtet. Zwei Arbeiterparteien (PPS und NPR) waren Urheber von insgesamt 62 Interpellationen, d.i.: 44,9% aller Interpellationen (138), die von parlamentarischen Fraktionen an Schlesische Sejme in drei Legislaturperioden gerichtet wurden.

Die nach der Wahlniederlage der NPR im II. (3 Abgeordneten) und im III. Schlesischen Sejm (2 Abgeordneten) entstandene Fraktion ZPChD und NPR (Die Abgeordnetengruppe der Christdemokratie und der Nationalen Arbeiterpartei) brachte 20 Interpellationen (2 im II. und 18 im III. Schlesischen Sejm) ein, was 14,5% aller Interpellationen in den drei Legislaturperioden des Schlesischen Sejms ausmachte.

Der KN (dt.: Deutscher Klub) interpellierte selbständig vierzehnmal (10,1%). Es gab insgesamt 14 (10,1%) gemeinsame Interpellationen, d.i. 8 Interpellationen im I. und 6 Interpellationen im III. Schlesischen Sejm.

Die Urheber von 3 Interpellationen im IV. Schlesischen Sejm waren folgende Abgeordnete: Józef Plonka (NChZP), Paweł Kubik (ZZP) (Polnische Berufsvereinigung) und parteiloser Abgeordneter vom Teschener Schlesien, Rudolf Paszek. Also die 1928 entstandene NChZP mit lediglich 3 Interpellationen (2 im II. und 1 im IV. Schlesischen Sejm) lag mit ihrer niedrigen Interpellationsaktivität auf dem letzten Platz.

Inhaltsanalyse von den durch parlamentarische Fraktionen
(Parlamentsausschüssen, Abgeordneten) an den Schlesischen Sejm
gerichteten Abgeordneteninterpellationen

Der Inhalt von den Abgeordneteninterpellationen lässt im Themenbereich folgende Angelegenheiten unterscheiden: soziale, strukturelle, sozial-strukturelle, Schulsachen, öffentliche Sicherheit, Verkehrsprobleme, Bauwesen, Polizei. Die als andere bezeichneten Sachen umfassen die ganze Vielfalt von Fragen, die über den genannten Themenbereich hinausgehen.

Im Bereich der Interpellationen in sozialen Angelegenheiten haben zwei Arbeiterparteien die dominierende Stellung inne; d.i.: KPPS (später KPS, mit 15 Interpellationen von insgesamt 41) und KNPR mit 11 Interpellationen von insgesamt 21. Die beiden Fraktionen der Arbeiterparteien haben 26 Interpellationen (von insgesamt 62) eingebracht.

Die KChD interpellierte in sozialen Angelegenheiten siebenmal im Verhältnis zu 26 insgesamt von ihr eingerichteten Interpellationen.

Drei von den durch den KNChZP (Klub der Nationalen Christlichen Arbeitsvereinigung) eingerichteten Interpellationen betrafen soziale Sachen (2 im II. Schlesischen Sejm und 1 im IV. Schlesischen Sejm). Zu demselben Themenbereich gehören 3 Interpellationen von KZPChDiNPR, 3 Interpellationen von KD und 3 gemeinsame Interpellationen. Insgesamt gab es in vier Schlesischen Sejmen 45 Abgeordneteninterpellationen (von insgesamt 141), deren Gegenstand soziale Probleme waren; es machte 31,9% aller Interpellationen.

Große Anzahl von den soziale Fragen angehenden Interpellationen spiegelte alle sozialen Probleme Oberschlesiens wider: wachsende Arbeitslosigkeit, Aussperrungen, Kündigungen, unregelmäßige Beihilfeauszahlung, fehlende Arbeitslosenversicherung, Massenentlassungen, zeitweilige Arbeitspausen (keine Arbeit an allen Wochentagen), Einstellung der Zahlungen von Knappschaftsvereinen, u.dgl.

Die Staatsverfassung betrafen 31 Interpellationen. In der Gruppe waren die meisten (13) Interpellationen gemeinsam von allen Fraktionen eingerichtet. 9 Interpellationen richtete KZPChDiNPR, 4 Interpellationen KPPS, 2 — KChD und je eine Interpellation: KNPR, KN und NChZP ein.

Eine kleine Gruppe von lediglich 8 Interpellationen bildeten die in strukturell-sozialen Sachen (5,7%): 6 Interpellationen von KNPR, 1 Interpellation von KChD und eine von KPPS. Der Inhalt von den Interpellationen zeugt vom engen Zusammenhang zwischen den die Verfassung angehenden und sozialen Fragen. Ein Beispiel dafür sind Interpellationen, die die Anwendung des Antimonopolgesetzes auf dem Gebiet der schlesischen Wojewodschaft — ohne Einwilligung des Schlesischen Sejms — oder unrichtige Verteilung von Großhandlungen für Tabak betrafen.

In anderen Themengruppen sind folgende Interpellationen zu nennen:

- Schulsachen — 12 Anfragen (5 von KChD, 1 — KNPR, 3 — KN, 3 — KZPChDiNPR;
- öffentliche Sicherheit — 3 Anfragen (1 — KChD, 2 — KN);
- Verkehrsprobleme — 3 Anfragen (2 — KChD, 1 — KN);
- Bauwesen — 3 Anfragen (1 — KChD, 1 — KPPS, 1 — KZPChDiNPR);
- Polizei — 3 Anfragen von KPPS,
- andere Sachen — 32 Interpellationen (7 — KChD, 2 — KNPR, 3 — KN, 4 — KZPChDiNPR, 3 — gemeinsame, 1 — vom parteilosen Abgeordneten, Rudolf Paszek).

Pierwsza strona okładki
Sala posiedzeń plenarnych Sejmu Śląskiego

Czwarta strona okładki
Gmach Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego

Wyklejki
Mapy autonomicznego województwa śląskiego

Materiały Komisji dla Usprawnienia Administracji Publicznej przy prezesie Rady Ministrów.
Tom 5: *Podział administracyjny państwa. Wnioski Komisji.* Warszawa 1931, s. 141—142.

Redaktor Małgorzata Poglódek
Projekt okładki i wyklejek Wojciech Ziółkowski
Redakcja techniczna Barbara Arenhövel
Korekta Agata Sowińska
Łamanie Marek Zagniński

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-689-3
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-690-9
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 42,5. Ark. wyd. 57,0.
Papier Munken Print Cream 100 g, vol. 1.5
Cena 62 zł (+ VAT)

„TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

CENA 62 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-690-9
[Kup książkę](#)